Střední škola designu, Lysá nad Labem
příspěvková organizace

P R E V E N T I V N Í P R O G R A M ŠKOLY

„Jediným skutečným bohatstvím člověka je jeho osobnost. Může být tím nejpodstatnějším zdrojem životního štěstí: je-li zdravá a harmonická, jsou-li její konflikty s okolním světem plodné, vede-li ho bezpečně v činu i v myšlení.“
J. Čapek

Název školy: **STŘEDNÍ ŠKOLA DESIGNU LYSÁ NAD LABEM, příspěvková organizace**

Adresa: Stržiště 475, 289 22 Lysá nad Labem

Zpracovatel: PhDr. Vlasta Kočová, Mgr. Radka Sklenářová

Realizátor: Střední škola designu Lysá nad Labem, příspěvková organizace
Stržiště 475

Termín realizace: školní rok 2022/2023

1. Úvod

Preventivní program školy jako neoddělitelná součást výuky a života ve škole je uskutečňován od roku 1997. Na jeho realizaci se podílí celý pedagogický sbor, vychovatelé domova mládeže, učitelé odborného výcviku, ostatní pracovníci školy a další instituce, které se zabývají prevencí rizikového chování. Hlavním cílem je vytváření a udržení optimálního sociálního klimatu ve škole. Program je zaměřen na věkovou kategorii studentů ve věku 15 – 20 let, kam patří většina žáků školy. Preventivní program školy vychází z materiálu „Koncepce prevence zneužívání návykových látek a dalších sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT“ a dalších materiálů. Na základě výsledků evaluace je Preventivní program školy (PPŠ) každý rok aktualizován tak, aby odpovídal současnému stavu a potřebám školy.

2. Charakteristika školy

Ačkoliv historie školy sahá až na přelom 19. a 20. století (Řemeslnická škola pro učedníky), současný charakter je dán její orientací hlavně na obory oděvní, od roku 2005 i na obory umělecké, od roku 2016 na obor produkce v umění.
Ve školním roce 2022/23 se připravuje 286 žáků v těchto oborech:
Umělecké obory:

- čtyřletý studijní obor *modelářství – návrhářství oděvů* (střední vzdělání s maturitní zkouškou)
- čtyřletý studijní obor *grafický design* (střední vzdělání s maturitní zkouškou)
- čtyřletý studijní obor *design interiéru a bytových doplňků* (střední vzdělání s maturitní zkouškou)

Ostatní obory:

- čtyřletý studijní obor *produkční činnost v umění a reklamě* (střední vzdělání s maturitní zkouškou)

Žáci jsou zařazeni do 12 tříd, pedagogický sbor čítá 43 učitelů. Na domově mládeže, kde je ubytováno kolem 90 našich žáků, pracují 4 vychovatelky.
Denní režim školy se snaží skloubit možnosti velkého počtu dojíždějících žáků a zároveň zohledňuje nutnost přemisťování žáků mezi budovami školy. Teoretické vyučování, které probíhá v budově školy na Stržišti, začíná v 8:00 a končí obvykle 6. vyučovací hodinou, tedy v 13.15 hod. U uměleckých oborů je však z organizačních důvodů zařazeno i odpolední vyučování, kdy hlavně v grafických dílnách či ateliérech probíhá výuka výtvarných předmětů a praktických cvičení a žáci pracují v malých skupinách někdy až do 17:35 (11. vyučovací hodina).
Stravování žáků je zajištěno firmou SCOLAREST jednak v prostorách školní jídelny ZŠ, kam žáci docházejí ze Stržiště, školních ateliérů popř. sokolovny, jednak v jídelně budovy oděvních a grafických dílen, kam je jídlo dováženo a kde se stravují ti, kterým právě tam probíhá výuka. Dosavadní zkušenosti naznačují, že nevzniká rizikově dlouhý časový interval mezi koncem výuky a dobou odjezdu příslušných dopravních spojů. Podle potřeb žáků lze však v případných prodlevách využít nabídky školy či domova mládeže (např. příprava studijních materiálů v počítačové učebně, využití knihovny DM).
Žáci ubytovaní na domově mládeže se řídí domovním řádem a mohou využít pestré nabídky volnočasových aktivit. Navíc domov mládeže umožňuje i mimořádné jednorázové ubytování těm dojíždějícím, kteří by se po kulturní akci školy ve večerních hodinách těžko přepravovali do místa bydliště.
Doménou školy je pořádání módních přehlídek a aktivní účast na prestižních akcích či soutěžích vyhlašovaných na úrovni kraje nebo republiky (např. Mladý módní tvůrce Jihlava, Oděv a textil – Liberec, Avantgarda Lysá nad Labem apod.). Podle vlastních návrhů zhotovují žáci pod vedením odborných učitelů modely, které také sami předvádějí. Tato prezentace školy je vysoce oceňována

rodiči i širší veřejností. Žáci grafického designu se zdárně podílejí na propagaci školy tvorbou plakátů a pozvánek k nejrůznějším příležitostem, z jejich snažení také vzešla i nová loga školy korespondující s novým názvem školy (starý název SOŠ a SOU byl od 1.9.2009 nahrazen názvem novým: Střední škola oděvního a grafického designu, Lysá nad Labem). Od 1.9.2018 byl zaveden opět nový (všechny obory zahrnující a zjednodušující) název školy: Střední škola designu Lysá nad Labem, příspěvková organizace. Logo školy a webové stránky školy opět navrhl jeden ze studentů. Již po několika měsících studia se žáci zapojují do soutěží, které tříbí jejich výtvarný pohled na svět. Nezanedbatelná je vlastní výtvarná tvorba, vlastní umělecké vyjádření skutečnosti, jehož důkazem je originální výzdoba školních interiérů, kdy se zároveň posiluje jejich pocit sounáležitosti ke škole. Ať už se žáci uměleckých oborů v budoucnosti rozhodnou jakkoliv, u většiny z nich je v závěru studia patrný vytříbený vkus a estetické cítění, což samo o sobě není zanedbatelné a může fungovat do jisté míry preventivně v oblasti rizikového chování.

Žáci s SVPU (zcela nebo z velké části integrovaní) jsou bez větších problémů zapojeni do svých pracovních kolektivů. Jednotliví vyučující jsou dostatečně informováni o konkrétních případech, aby mohli uplatnit individuální přístup a svůj pedagogický cit. Průběžně jsou ve všech předmětových komisích konzultovány metody práce a způsoby hodnocení žáků s SVPU.

3. Analýza současného stavu na škole

SŠD Lysá nad Labem, příspěvková organizace nepatří mezi největší školy v regionu. Jejím zaměřením je dáno i to, že zatím převládá počet dívek a že jsou třídy členěny na malé skupiny. Tyto okolnosti lze z hlediska inklinace k rizikovému chování vnímat jako příznivé. Výhodou malých kolektivů navíc je, že se žáci a pedagogové mohou lépe poznat a s větší důsledností lze vyžadovat plnění stanovených úkolů. Nikdo nemůže zneužít anonymity prostředí, každý žák se učí být zodpovědný sám za sebe. Přesto nelze nikdy zcela vyloučit nežádoucí chování žáků.

Účinný monitorovací systém rizikového chování žáků je založen na spolupráci školní metodičky prevence, hlavně třídních učitelů a ostatních pedagogických i nepedagogických pracovníků.
Snahou je odhalit nežádoucí chování žáků ve škole i při mimoškolních aktivitách, takové žáky podchytit a pomoci jim v řešení jejich problému tak, aby nedocházelo k vyhrocení konfliktních situací a k narušování optimálního sociálního klimatu ve škole. Velmi dobrou zkušenost máme se zařazováním třídnických hodin, kdy se obvykle daří zavčas řešit vznikající problém a ujasnit si směřování jedinců a celé skupiny.
Se závažnými výchovnými problémy se naštěstí setkáváme spíše ojediněle; všechny jsou řešeny na jednání výchovné komise za přítomnosti metodičky prevence, třídního učitele, ředitelky, výchovného poradce, eventuálně vychovatele DM a rodičů (problémy řešené v posledním období: záškoláctví – vyšší absence, pozdní příchody, návykové látky, vztahové problémy v kolektivu, duševní potíže jednotlivců). O jednání výchovné komise a o výskytu rizikového chování ve škole školní metodička prevence a výchovný poradce vedou evidenci a při řešení situace vždy úzce spolupracují s vedením školy. V závažných případech postupují podle krizových scénářů doporučených MŠMT, eventuálně využívá konzultace s okresním metodikem prevence.

Četnost projevů rizikového chování žáků naší školy není v porovnání s ostatními školami nijak alarmující, přesto není možné situaci podceňovat a případné nestandardní chování nechávat bez povšimnutí. Z výsledků plošného testování v roce 2022, kdy byl zadán žákům denního studia Dotazník zaměřený na sociální klima, vztahy ve skupině vzrostl počet jednotlivců, kteří mají duševní problémy, i těch, kteří se cítí být ve skupině spíše neoblíbeni. Zneužívání legálních a společností tolerovaných drog, hlavně tabáku a alkoholu, zůstane i nadále klíčovým tématem preventivního programu naší školy.
Velmi si vážíme toho, že můžeme počítat s důvěrou a spoluprací většiny rodičů, což významně ovlivňuje klima školy, které lze hodnotit jako přátelské, klidné, pro studium a práci příznivé, jak

potvrzují i výsledky zmíněného plošného testování z listopadu roku 2022, následující plošné testování bude probíhat v říjnu 2024.
V oblasti prevence rizikového chování považujeme za nejvýznamnější otevřenou komunikaci na úrovni učitel – rodič - žák, stejně jako posilování sociálních vazeb a otevřenou komunikaci uvnitř třídního kolektivu a zároveň nespecifickou primární prevenci - bohatou nabídku a hlavně realizaci volnočasových aktivit.
Viz také 7.5.

4. Garant programu a spolupracovníci

Garantem PPŠ je ředitelka školy Ing. Bc. Irena Mázlová, funkcí metodičky prevence byla pověřena Mgr. Radka Sklenářová, spolupracovníky jsou všichni další členové pedagogického sboru a vychovatelé v domově mládeže (4) (viz Úvod). V návaznosti na předchozí roky je na úseku praktického vyučování pověřena úkoly z oblasti PPŠ paní Alena Hlavatá, na domově mládeže paní Jarmila Žigová.

5. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

Při zajišťování osvětové a poradenské činnosti, při řešení aktuálních problémů, diagnostiky, výzkumů a v otázkách dalšího vzdělávání žáků i pedagogů se můžeme obrátit na řadu organizací:

Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje, Masarykova 895, Nymburk

nový okresní metodik prevence Mgr.et Mgr. Štěpánka Papíková, papikova@pppsk.cz

Policie ČR – Policejní stanice Lysá nad Labem

Policejní prezidium ČR, Strojnická 935/27, 170 00 Praha – Holešovice

Městská policie Lysá nad Labem

Městský úřad v Lysé nad Labem, OSPOD

Okresní soud a prokuratura v Nymburce

Zdravotní ústav se sídlem v Kolíně, U Nemocnice, 280 02 Kolín 3,

Fond ohrožených dětí (linky důvěry)

Dětský domov v Milovicích

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Nymburk

Česká společnost AIDS pomoc, Malého 3/282, 186 21 Praha 8

Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu

Občanské sdružení Semiramis

Prevcentrum Praha

DYS-centrum Praha, Stejskalova 192/9, Praha 8

lékaři, pediatři, psychiatři – psychologické a psychiatrické ordinace

společnost Člověk v tísni

DDM Nymburk, DDM Poděbrady, ZUŠ – nabídka volnočasových aktivit

KÚ, odbor školství

Anabell

6. Propagace

Preventivní program školy je k dispozici na všech pracovištích SŠD Lysá nad Labem, příspěvková organizace (budova teoretického vyučování, výtvarné ateliéry, oděvní a grafické dílny, domov mládeže) a je zveřejněn na webových stránkách školy.
Základní úkoly PPŠ a aktuální problematika v sledované oblasti rizikového chování jsou projednávány na pedagogických radách, s žáky na třídnických hodinách a rovněž neformálně při volnočasových aktivitách, s rodiči při konzultacích, eventuálně při jednání výchovných komisí. Všechny akce školy jsou zaznamenány v systému Bakalář v Plánu akcí tak, aby o nich věděli žáci, učitelé i rodiče, zároveň jsou informace s dostatečným předstihem zveřejněny prostřednictvím centrálních panelů a nástěnek na hlavní chodbě ve škole a v domově mládeže.
Stejným způsobem jsou žáci i rodiče odkazováni na metodika prevence a výchovného poradce, u něhož mají možnost získat či zapůjčit si časopisy, brožury či odbornou literaturu s tematikou zdravý životní styl, závislosti, rizikové chování apod.

7. Prevence – aktivity v oblasti rizikového chování u dětí a mládeže

7.1. Cíle prevence na škole

Cílem prevence je **zvýšení odolnosti mládeže vůči sociálně patologickým jevům.** K tomu zajisté přispívá **jasné vědomí o zdravotních a sociálních, resp. fyzických a psychických problémech spojených se zneužíváním návykových látek a s rizikovým chováním vůbec.** Naše působení by však mělo vést k **cílům nejzásadnějším: k sebepoznání, sebeúctě, seberealizaci, odpovídajícímu sebeprosazení, k zdravému životnímu stylu.**
Škola bude pokračovat v realizaci dlouhodobého komplexního primárního programu. V tomto školním roce se zaměříme zejména na:

- aktivity zaměřené na **poskytování informací** žákům v rámci výchovně vzdělávacího programu, informací týkajících se **zdraví**, **zdravého životního stylu** a **sociálně patologických jevů**,
- **nabídku volnočasových aktivit**, které jsou realizovány ve škole, ale i v mimoškolní oblasti na domově mládeže
- **rozvoj a podporu sociálních kompetencí**, program aktivního sociálního učení, který využívá skupinových forem práce a vychází z předpokladu, že většina výchovných problémů a intrapsychických konfliktů je interpersonální povahy a souvisí zejména s kvalitou mezilidských vztahů
- **poradenské činnosti** poskytované přímo ve škole nebo ve spolupráci se specializovanými zařízeními.

Cílem programu je také motivovat učitele a vychovatele k aktivnímu zapojení do realizace PPŠ ve vhodně vybraných hodinách i na neformální bázi při komunikaci se studenty, ke spolupráci s kolegy. Úkolem je rovněž motivovat rodiče ke spolupráci při realizaci programu. Cílové skupiny, kterých se dotýká program, jsou tedy především **studenti,** ale také **pedagogové, vychovatelé, učitelé odborného výcviku a rodiče**.

7.2. Obsah prevence – vytyčení projevů rizikového chování

Prevence rizikového chování představuje aktivity v následujících oblastech:

- záškoláctví
- agrese
- drogové závislosti, alkoholismus, kouření – návykové látky
- virtuální drogy, netolismus (počítače, video)
- gambling (patologické hráčství, MMO hry)
- šikana, vandalismus a jiné formy násilného chování
- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus, homofobie, RPG komunity
- kriminalita, delikvence, vandalismus
- rizikové chování v dopravě
- prevence úrazů
- spektrum poruch příjmů potravy (anorexie, bulimie, ortorexie, drunkorexie, bigorexie..)
- sexuální rizikové chování (nárůst HIV pozitivních v rámci celorepublikového průzkumu, sexting)
- sebepoškozování
- kyber - kriminalita (rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, např. v oblasti „chatu"- podezřelé chování nesoucí znaky pedofilního ataku, hate speech, sociální sítě – facebook, twitter, messenger, whats app, instagram, tik tok apod.)

- syndrom CAN, krizové situace spojené s násilím, domácí násilí

7.3. Metody uplatňované při realizaci prevence

Program vždy odpovídající věku kombinuje tzv. **specifickou a nespecifickou prevenci** (specifická prevence = přímo tematicky zaměřena na vytyčené negativní jevy, nespecifická prevence = veškeré aktivity přinášející hodnotnou náplň volného času), což se promítá do značné rozmanitosti metod a forem, kterých lze využít jak ve výuce, tak v dalších aktivitách:

- **školní řád –** jednoznačná pravidla vnitřního života školy a postup při řešení přestupků
- **výklad** – informace v rámci jednotlivých předmětů (návykové látky podle **osnov**)
- **beseda** v kolektivu třídy
- **pozorování, rozhovor**
- **samostatná práce žáků** (výtvarné práce, koláže, slohové práce, referáty, práce s tiskem, využití internetu, výrobky pro tematicky zaměřené soutěže)
- metody **aktivního sociálního učení** v modelových situacích, bereme v úvahu místní specifika (asertivní jednání, sebeovládání, efektivní komunikace)
- **exkurze, sportovní akce**
- **soutěže, módní přehlídky**
- **besedy a diskuse s odborníky**
- využití **osvětových materiálů, informačních tabulí**
- **aktivní účast v osvětových akcích (Světluška, Srdíčkový den), zahrnuje získávání sociálních a jiných dovedností**
- **peer programy**
- **videoprojekce**
- **filmová a divadelní představení**
- **individuální přístup k žákům** (předcházení neprospěchu, žáci s SVPU)
- **konzultace se žáky,** žákům se zvýšeným rizikem se poskytuje pomoc cíleně
- **konzultace s rodiči**

- **pobytové akce:** adaptační seznamovací kurz pro 1. ročníky, tematicky zaměřené pobyty v cizině, anglický kurz, lyžařský kurz v Peci pod Sněžkou
- aktivní zapojení žáků do **prezentace školy** v rámci burzy škol a módních přehlídek (pěstování pocitu sounáležitosti, zodpovědnosti)
- **proškolování** pedagogických pracovníků

Průběžné vzdělávání **pedagogických pracovníků** zahrnuje i oblast prevence rizikového chování. Dobrá orientace v dané problematice umožní ještě účinnější působení na žáky, usnadní vzájemnou komunikaci obou stran, zajistí lepší připravenost na náročné životní situace, kterým je učitel či vychovatel často vystavován.

Uplatňované formy vzdělávání:

- účast výchovného poradce a metodika prevence na seminářích, přednáškách, specializačních kurzech
- samostudium všech pedagogických pracovníků (odborná literatura, tisk, film, internet)
- účast učitelů teoretické výuky, učitelů odborného výcviku, vychovatelů na vybraných seminářích k dané problematice – předání zkušeností ostatním v rámci předmětových komisí

Pro **rodiče** škola pořádá pravidelné konzultace, u nastupujících ročníků úvodní besedy o škole a plánovaných aktivitách, během celé docházky pak výstavy prací žáků, dny otevřených dveří, školní akce – závěrečná školní módní přehlídka a vernisáž prací žáků. Poskytuje rodičům obecné informace o rizikovém chování mladistvých, eventuálně kontaktní adresy, odbornou literaturu k dané problematice a v případě nutnosti individuální konzultace.

7.4. Sledovaná tematika (zdravý životní styl, rizikové chování, návykové látky apod.) podle osnov:

Předmět	**Téma**
ČaS, Pr	politologie, Parlament ČR, zákonodárství, zákony týkající se držení, užívání a dealerství drog, nelegální převoz drog právní normy, trestní právo, rodinné právo, pracovní právo
MaM	úloha a vliv reklamy – alkohol, tabákové výrobky, tvorba vhodných dotazníků, zpracování a vyhodnocování dat
PsK	psychologie - fantazie, vjemy – činitele, které je ovlivňují (návykové látky), charakter – změna vlastností osobnosti působením drog, automatů, regulace lidské činnosti (komunikativní dovednosti); hodnotový systém osobnosti, člověk a společnost – aktivní sociální učení (asertivita, sebeovládání), výchova k toleranci, zodpovědnosti
PřV	BOZP – práce s jedy, organickými rozpouštědly, alkaloidy – zneužívání návykových látek, alkohol – závislost
TM	textilní průmysl – konopí; mák
TV	výchova ke zdravému životnímu stylu – zvyšování odolnosti proti zátěžím, posilování resilience, relaxace, regenerace po zátěži, zdravá strava, sebeobrana, zdravotní cvičení, mindfullness
DVK	opiové války, Čína, Francie, …
cizí jazyky	slovní zásoba, texty v učebnicích a časopisech s danou tematikou, diskuse o zdravém životním stylu
LiV	spisovatelé píšící o problému – např. Radek John, česká literatura 70. let, prokletí básníci, beatníci, surrealismus apod.
ČjK	vyjádření postojů v slohových pracích, mluvních cvičeních, diskusích
výtvarné předměty	plakáty s tematikou zdravého životního stylu, plakáty k osvětovým akcím

7.5. Evaluace, evidence, posuzování efektivity PPŠ

Metody: pozorování, rozhovor, dotazník, anketa, test, rozbor výsledků činnosti (slohové práce, výtvarné práce), bezprostřední reflexe po realizované akci, srovnávání s výsledky minulými, evidence preventivních aktivit v různých předmětech by mělo probíhat formou záznamu jednotlivých vyučujících (hodina s příznakem Prevence) u zápisu vyučovací hodiny v Bakalářích

Evaluace PPŠ:

a) Mapování situace

Na základě výsledků anonymního studentského dotazníku zadaného v listopadu 2022, dílčích dotazníků zadávaných po skončení jednotlivých aktivit, na základě pozorování apod. (viz metody výše), na základě průběhu výchovně vzdělávacího procesu:

V listopadu 2022 proběhlo opět po třech letech plošné monitorování situace ve škole, kdy byl zadán Dotazník - prevence týkající se atmosféry ve třídě a škole, sociálních vztahů, postojů k návykovým látkám. Záměrem bylo zmapovat situaci, porovnat ji s výsledky v roce - 2009, 2011, 2013, 2015, 2017, 2019 a 2022 a následně se v Preventivním programu školy zaměřit na problematická místa. Vzhledem k dlouhodobému uzavření škol 2020 - 2021, můžeme pozorovat jevy, které se ukazují jako následné vzhledem ke covidové sociální izolaci a změnám, žáků. Mezi nejčastější riziková chování v současnosti na naší škole patří:

- přibývá rapidně žáků s duševními problémy – stres, panické ataky, deprese, sociální fobie, uzavřenost (zde stojí za zmínku výsledek z žákovského dotazníku, že 19% žáků se cítí být nejraději sám/sama). Škola se snaží pružně reagovat a zvýšit počet seminářů, besed, debat na téma duševní zdraví, moje tělo, psychohygiena, mindfullness apod. Od školního roku 2022/2023 má škola SŠD školního psychologa – Bc. Kateřina Dorflová, na 2 hodiny týdně, kam mohou žáci i učitelé individuálně docházet.
- dalším nezanedbatelným rizikovým chováním je sebepoškozování, škola se snaží monitorovat případné žáky, na domově mládeže jsou zavedena příslušná opatření
- v posledních dvou až třech letech se zaznamenává výrazný nárůst transgender jedinců (zejména trans muž, snažíme se o individuální přístup (dle fáze léčby – hormonální léčba dokončena – nedokončena, nový rodný list vydán – dosud nevydán či žádosti jednotlivce) a doporučený postup dle sexuoložky MUDr. Fifkové, specialistky v oboru
- v současnosti dochází ve škole ke zvýšenému užívání nikotinových sáčků, vzhledem k jejich snadné dostupnosti, jak finanční, tak kupní
- škola jako celek by se chtěla zaměřit na trh nelegálních návykových látek, který se mění skoro ze dne na den a přibývá dalších nových „chemických, tanečních“ návykových látek,kratom - dochází ke zneužívání léčiv psychofarmak, zvýšenému užívání nemedikalizovaných lékařem - antidepresiv. Na druhou stranu však nelze podceňovat výsledky, které potvrzují velkou míru zneužívání látek společností tolerovaných, jako je alkohol, tabák, marihuana (v současnosti je společnost trochu rozvrácená v názoru, zda legalizovat marihuanu či ne, používání k léčebným účelům, již bylo schváleno, nyní je také největší záludností v užívání marihuany, že rostlina již není taková jako v minulosti, nynější rostliny jsou pěstovány chemicky a produkce rostlin s různou hodnotou THC ovlivňuje účinnost na uživatele). Jsou stejně nebezpečné a závislost na nich je celospolečenským problémem. V našem městě se též ocitl nový automat na výrobky CBD, které jsou oficiálně prodejné.
- Série otázek se týkala i celkové životní spokojenosti žáků, jejich pohledu na vlastní studijní výsledky, vztahů k ostatním lidem, zájmů apod. Následné plošné testování bude probíhat v říjnu 2024.

Porovnejme výsledky průzkumu v roce 2009, 2011, 2013,2015,2017,2019, 2022 :

Porovnávaný jev	**duben 2009**		**duben 2011**		Duben 2013	
počet testovaných žáků	181		142		145	
z toho počet mužů	34		24		16	
z toho počet žen	147		118		129	
průměrný věk	17,29		17,39		18,09	
	velmi spokojen	spíše spokojen	velmi spokojen	spíše spokojen	velmi spokojen	spíše spokojen
spokojenost ve škole	16%	66%	17%	65%	9%	73%
spokojenost s vlastními studijními výsledky	5%	47%	4	50	6	47
pocit oblíbenosti mezi spolužáky	velmi oblíben 6%	spíše oblíben 77%	velmi oblíben 9%	spíše oblíben 67%	velmi oblíben 2	spíše oblíben 79
vztahy s rodiči	dobré 61%	spíše dobré 30%	dobré 64%	spíše dobré 29%	dobré 67%	spíše dobré 24%
povědomí rodičů o volném čase dětí	vždy 33%	většinou 49%	vždy 45%	většinou 44%	vždy 38%	většinou 49%
vztah ke kouření	nekouří 46%	kouří 54%	nekouří 47%	kouří 53%	nekouří 39%	kouří 61%
nekuřáci muži x kuřáci muži	39%	61%	29%	71%	32%	68%
nekuřačky ženy x kuřačky ženy	29%	71%	48%	52%	49%	51%
vztah k alkoholu	nepije 27%	někdy konzumuje 73%	nepije 2%	někdy konzumuje 98%	nepije 1%	někdy konzumuje 99%
marihuana	10 %		10 %		17%	
extáze	2 %		2 %			
léky proti bolesti	12 %		12 %			
LSD	3,3 %		3,3 %			
prášky na spaní	3,3 %		3,3 %			

Porovnávaný jev	**Duben 2015**		**Listopad 2017**		**Říjen 2019**		**11/2022**	
počet testovaných žáků	185		162		209		181	
Počet mužů	25		19		33		36	
Počet žen	160		143		176		145	
Průměrný věk	16,9 let		16,8 let		16,5 let		16,8 let	
Spokojenost ve škole	Velmi spokojen 33%	Spíše spokojen 57%	Velmi spokojen 13%	Spíše spokojen 71%	Velmi spokojen 22%	Spíše spokojen 68%	Velmi spokojen 17%	Spíše spokojen 69%
Spokojenost s vlastními studijními výsledky	Velmi spokojen 10%	Spíše spokojen 65%	Velmi spokojen 26%	Spíše spokojen 55%	Velmi spokojen 10%	Spíše spokojen 62%	Velmi spokojen 14%	Spíše spokojen 65%
Pocit oblíbenosti mezi spolužáky	Velmi oblíben 9%	Spíše oblíben 64%	Velmi oblíben 11%	Spíše oblíben 71%	Velmi oblíben 19%	Spíše oblíben 67%	Velmi oblíben 9%	Spíše oblíben 62%
Vztahy s rodiči	Dobré 68%	Spíše dobré 20%	Dobré 80%	Spíše dobré 15%	Dobré 71% matka	Spíše dobré 20% matka	Dobré 51% matka	Spíše dobré 27% matka
Povědomí rodičů o volném čase dětí	Vždy 54%	Většinou 34%	Vždy 57%	Většinou 38%	Vždy 51%	Většinou 43%	Vždy 57%	Většinou 34%
Vztah ke kouření	Nekouří 63%	Kouří 37%	Nekouří 64%	Kouří (stále, občas..) 36%	Nekouří 62%	Kouří (stále, občas..) 38%	Nekouří 58%	Kouří (stále, občas..) 42%
Vztah k alkoholu	Nepije 6%	Někdy konzumuje 94%	Nepije nikdy 3%	Někdy konzumuje 97%	Nepije nikdy 4%	Někdy konzumuje 96%	Nepije nikdy 8%	Někdy konzumuje 92%

Několik nejdůležitějších poznatků, které přinesl průzkum:

- 79 % žáků je spokojeno s vlastními studijními výsledky, projevuje se zde zdravé sebevědomí studentů, zároveň chceme podněcovat žáky ke zvýšení nároků na sebe sama, zejména s ohledem na tvrdé konkurenční prostředí při hledání pracovního místa a vlastního sebeprosazení
- 78 % žáků uvádí dobré vztahy s matkou, 79% žáků uvádí dobré vztahy s otcem – pozitivní zpráva, protože pevné zakotvení v rodině je základem celkové životní spokojenosti, ovšem oproti roku 2019 se procentuálně snížil poměr „dobré“ vztahy s matkou uvádí již jen 51%, v poslední době lze pozorovat nekompletní rodiny, střídavou péči v rodinách, předčasné osamostatnění žáků v podobě soukromého vlastního bydlení
- 91 % žáků většinou informuje své rodiče o tom, kde tráví svůj volný čas
- 86 % žáků je ve škole spokojena - dobrá zpráva o tom, že snahy školy se nemíjí účinkem
- 71 % žáků se cítí dobře mezi svými spolužáky - v kolektivu jsou poměrně uspokojivé sociální vazby, nicméně 26% žáků uvedlo, že se cítí být spíše neoblíben, je zajímavostí, že 19% žáků uvedlo, že se cítí v kolektivu spolužáků nejlépe, spokojeně
- Zajímavé výsledky ukázal průzkum u otázky - v jakém kolektivu se cítíš nejlépe:

V partě mimo školu 47 z 181, v kolektivu spolužáků 34 z 181, mezi lidmi se stejnými zájmy 22 z 181,nedělá mi problém zapadnout kdekoliv 32 z 181, v rodině 12 z 181, nejlépe se cítím sám 34 z 181

- počet kuřáků mezi žáky mírně klesl, zároveň však se nyní vyskytují jiné varianty užívání nikotinu (nikotinové sáčky, elektronické cigarety, vapování apod, což u některých žáků může vyvolávat myšlenku, že „ nekouří klasicky “ a tudíž se neprojevilo v dotazníku
- zneužívání jiných látek:
  - ✓ alkohol 87% (hlavně příležitostné pití alkoholu při nějaké akci, 75% lidí uvedlo, že se opilo jeden a vícekrát tak, že nad sebou nemělo kontrolu)
  - ✓ nikotin 42% (kuřáků a kuřaček)
  - ✓ marihuana 20 %

Výrazná změna v chování a postojích žáků se odehrává zejména v snadnému, lákavému přístupu k novým nejvíce i finančně přístupným, legálně a neomezeně prodávaným výrobkům - rozvoj elektronických cigaret, iQOS, jednorázových cigaret – Elfbar, nikotinových sáčků, CBD produktů, prodej kratomu atd.
Přístup mládeže k alkoholu dle výsledků zůstává víceméně neměnný.
Do dotazníku jsem taktéž uvedla návykovou látku 21. století – CUKR .

Poslední otázka v dotazníku (velmi přínosná) přispěla k tomu, kterým směrem a tématům, by se žáci chtěli věnovat, která témata je zajímají nejvíce - jsou maximálně aktuální.
Žáci 1. ročníku, kterým je mezi 15-16 lety, přiznali, že požívají někdy alkoholické nápoje, zejména při rodinných oslavách a na party s kamarády, alkoholické nápoje jim obstarávají starší kamarádi, starší sourozenci nebo rodiče i děti samy. SEMINÁŘ ALKOHOL A NÁVYKOVÉ LÁTKY DROGY
Mezi základní povinnosti patří také záchrana lidského života, pro žáky jsme nynější školní rok připravili interaktivní seminář se Zdravotníci, s.r.o. – VYBRÁNO ŠKOLOU
Vzhledem ke zvyšujícímu se počtu žáků, kteří jsou již často ve třetím ročníku plnoletí (tudíž i hodně začínajících řidičů a řidiček, zvýšený provoz do školy motorovými vozidly), bychom rádi zařadili do preventivních akcí i projekt agentury DEKRA – Nehodou to začíná zejména směřující na začínající řidiče dopravních vozidel.
Důležité je také mluvit o AIDS a HIV, vzhledem k tomu, že se stále jedná na světě o nevyléčitelnou nemoc, kontaktovali jsme agenturu Česká stužka – pana Davida Janků. SEMINÁŘ

NA TÉMA SEX (SAFESEX, HOMOSEXUÁLNÍ SEX, AFTERCARE, SOUHLAS, HORMONÁLNÍ ANTIKONCEPCE, POHLAVNÍ NEMOCI, agentura Rozkoš bez rizika, podcast Vyhonit ďábla)
Dalšími podnětnými nápady byly: vaření a zdravá strava, LGBT, Duševní zdraví, Dinosauři, Ochrana planety – plasty, testování na zvířatech, velkochovy, jatka, poruchy příjmu potravy - PřV, Nákupy online a hospodaření s penězi - Ekonomika

Z těchto výsledků vychází Preventivní program školy pro školní rok 2022/23 jehož cílem je zvýšení odolnosti žáků vůči rizikovému chování a pomoc při volbě či úpravě vlastního životního stylu. Hlavní téma pro školní rok 2022/23: **Sám sebou**

Cílové skupiny: žáci
pedagogičtí pracovníci
rodiče

Cíl: **udržet příznivé klima školy**
zabránit nárůstu problematických situací a negativních jevů
zapojit další žáky do volnočasových aktivit
posílit spolupráci s rodiči
rozvíjet sociální kompetence žáků

b) evaluace průběhu preventivního programu:

Shromažďovali jsme data po každé aktivitě, a to v kvantitativní i kvalitativní podobě (např. pro koho byla akce určena, počet zúčastněných, hodnocení - bezprostřední reflexe účastníků na základě ankety či dotazníku, ústní hodnocení, porovnání s jinými aktivitami, využití slohových prací apod.).
Ve školním roce 2021/22 byly **velmi kladně hodnoceny tyto aktivity:**

- **adaptační kurz pro první ročníky ve Vrchlabí**
- **Duševní zdraví –SVP Mladá Boleslav**
- **AIDS, HIV**
- **Zdravotníci**

c) **evaluace výsledků preventivního programu**

je **dlouhodobou záležitostí**. Máme-li posoudit vliv PPŠ na změnu chování žáků, musíme mít k dispozici tzv. vstupní data, která budeme i nadále v určitých intervalech sbírat. Přitom nelze samozřejmě určit, zda za posunem v chování stojí pouze PPŠ. V současné době máme k dispozici osm výstupů plošného mapování (další plošné mapování se chystá na podzim 2024) - z roku 2007, 2009, 2011, 2013, 2015, 2017,2019 a 2022, z jejichž porovnání plyne, že se nám podařilo výrazně nezvýšit počet uživatelů tabákových výrobků (zejména od roku 2015, kde z výzkumu vyplývá, že počet kuřáků se drží na podobné úrovni, ovšem musíme vzít v úvahu validitu veškerých vyjádření, obavy studentů z přiznání, strach poskytnout pravdivou informaci. Ovšem, zase přichází nový způsob konzumace tabáku (IQOS, vapování, nikotinové sáčky…), který si získává více a více mladou populaci (zejména proto, že není cítit kouř ve vzduchu, na rukou, v puse apod. Je ovšem alarmující vliv na zdraví, již nyní výzkumy škodlivost dokazují, ačkoliv tento způsob užívání je docela nový) Také mladí lidé (často mladší 18 let) příležitostně konzumují alkohol. Stále více lidí

vybírá volbu (před přírodní léčbou či jinou alternativou) - užívání antidepresiv, léků proti bolesti, prášků na spaní, které jsou běžně dostupné v lékárnách i bez receptu a že je tato situace vnímána jako přirozený, běžný jev. Někteří mladí, řeší svou neutěšenou situaci sebepoškozováním. Snažíme se reagovat na tuto situaci pořádáním seminářů na téma duševní zdraví, sebepojetí, sebeláska – posílení sebevědomí, umění se pochválit, uvědomit si, čím jsem jednoznačný. Na druhou stranu se ve škole daří vytvářet a udržovat optimální sociální klima a zpevňovat vazby v jednotlivých třídách či skupinách. K diagnostice cílové skupiny žáků použijeme opět **studentského dotazníku na podzim 2024 .**
Kromě toho provedeme sumarizaci všech dalších nasbíraných dat – viz b).
Při evaluaci výsledků PPŠ se zaměříme na
- psychosociální klima ve škole, kázeň, prospěch (na konci školního roku)
- zhodnocení posunu v postojích a hodnotových systémech (dlouhodobější záležitost)
- zachycení a popis vnějších projevů rizikového chování a návrh řešení (viz Analýza současného stavu ve škole, kapitola 3).

7.6. Časový harmonogram akcí v rámci minimálního preventivního programu pro školní rok 2022/23

Srpen 2022

- úvodní schůzka všech pedagogických pracovníků: informace o situaci v oblasti výskytu sociálně patologických jevů dle průběhu minulého školního roku, vytčení problematických jevů, stanovení cílů primární prevence, podněty pro zpracování PPŠ:

Hlavní téma pro školní rok 2022/23: **Sám sebou**

- příprava čtyřdenního adaptačního kurzu (tři běhy) v penzionu Kozel ve Vrchlabí v Krkonoších:
  1. běh – 1P – Radka Sklenářová – TV, metodik prevence, Kateřina Vávrová – týmové aktivity, Iva Valenová – třídní učitelka
  2. běh – 1.G Sklenářová radka – TV, metodik prevence , Hana Kavanová – výtvarné aktivity, Iva Markvartová – třídní učitelka
  3. běh – 1K Sklenářová Radka – TV a metodik prevence, Iva Rohanová – třídní učitelka, Jana Dorflová – výtvarné aktivity

Září 2022

- adaptační kurz pro první ročníky čtyřletého studia (1.G, 1.K, 1P) ve Vrchlabí - penzion Kozel: 1.9. – 3.9.2022, 3.9. – 6.9.2022, 6.9. – 9.9.2022
  Náplň: aktivity seznamovací a sportovní, turistické, výtvarné, psychologicko-společenské, produkční, činnosti v rámci prevence

- nabídka soutěže přespolní běh – nezájem účastníků
- příprava lyžařského kurzu 2.1.2023 – 9.1.2023 bouda Svornost Pec pod Sněžkou

Říjen 2022

- příprava materiálů pro prezentaci školy (přehlídky škol, dny otevřených dveří)
- prezentace školy na burzách škol – pedagogové + vybraní žáci
- Designblok - 6.10.2022 Uměleckoprůmyslové museum a Gabriel Loci Praha
- Výtvarné akce, jazykový kurz, Bienalle Benátky Itálie

Listopad 2022

- pravidelné schůzky s rodiči 9.11.2022
- vytváříme kamarádské vztahy, kolektivismu ne individualismus, fair play, týmová myšlenka - v TV
- školení metodik prevence: Zažít prevenci ,VISK Praha 8.- 9.11.2022, Duševní zdraví agentura FOKUS Praha, program Blázníš? No a! 21.11. a 23.11.2022
- Výchova k demokracii 17.11. - státní svátek
- 3G program Moje tělo je moje – Ridina Ahmed, 15.11.2022 a 22.11.2022

Prosinec 2022

- Jsem dobrý v…….
- Zdravá strava, ochrana zdraví a zodpovědnost
- Florbal Subterra cup
- Práce školní psycholožky se třídou
- Týmová turnajová soutěž napříč ročníky – Lasergame liga Praha, 1.12.2022

Leden 2023

- pedagogická rada a projednání kázeňských přestupků některých žáků
- Lyžařský kurz hotel Energetik Pec pod Sněžkou
- HIV, AIDS, Červená stužka – beseda, polovina ledna

Únor 2023

- Zdravotníci 20.2.2023, 1. ročníky
- Sebeobrana Michal Vrátný (Kravmaga Lysá nad Labem)

Březen 2023

- festival dokumentárních filmů Jeden svět
- FOKUS Blázníš? No a!

Duben 2023

- konzultace s rodiči

- Beseda – Sex, partnerství
- schůzka metodiků prevence v PPP Nymburk
- expedice Karákoram – soutěž týmů, lanové centrum Praha Vysočany (Sklenářová)
- návštěva věznice Jiřice

Květen 2023

- malířské plenéry třetích ročníků oboru grafický design (3.G, 3.K)
- trénink dračí posádky
- Planeta země 3000 –Horní Počernice

Červen 2023

- soutěž posádek dračích lodí středních škol (Praha)
- schůzka s rodiči budoucích žáků prvních ročníků SŠD (Mázlová, Kočová)
- příprava několikadenního adaptačního programu pro budoucí první ročníky (pro školní rok 2023/24)
- závěrečná akce – módní přehlídka a výstava prací žáků školy - pro rodiče a širokou veřejnost

Srpen 2023

- příprava několikadenního adaptačního programu (září 2023) pro žáky 1. ročníků

Září 2023

- několikadenní adaptační program pro 1. ročníky ve Vrchlabí, penzion Kozel

Změna programu vyhrazena.

Průběžně po celý rok:

- zúčastňovat se akcí pro výchovné poradce a metodiky prevence
- organizovat práci výchovných komisí spolu s vedením školy (řešení případných závažnějších problémů)
- dodržování školního řádu
- spolupracovat s třídními učiteli při provádění diagnostiky třídy
- pomáhat začínajícím učitelům
- spolupracovat s rodiči žáků
- zajistit ve spolupráci s vedením školy účast tříd na akcích spojených s prevencí výskytu negativních jevů (film, divadlo, přednášky, exkurze aj.)
- iniciovat vybavení školy pomůckami pro prevenci sociálně patologických jevů
- sledovat spolu se všemi pedagogy projevy zneužívání návykových látek a ostatní patologické jevy (kouření, alkoholismus, agrese, vandalismus, rasismus, aj.)

Poznámka: Plán může být průběžně doplněn o další aktivity, zároveň nelze vyloučit změnu termínů.

V Lysé nad Labem 31.8.2022

7.7. Návrh rozpočtu

Přednostně se účastníme akcí, které máme zdarma. Na některé akce přispívá škola.

7.8. Účast v projektech

Šablony – Projektový den ve škole

Středočeský kraj – projekt Prevence následuje 1/2023, paní Hemerková

7.9. Řešení přestupků

Případné přestupky jsou řešeny v souladu se **školním řádem (doplňky) a příslušnými vyhláškami MŠMT:** např. udělování důtek (třídního učitele, ředitele školy), podmínečné vyloučení, pohovory se studenty, pohovory se studenty a rodiči, spolupráce s policií ČR, sociální pracovnicí OSPOD (výchovné komise, evidence sociálně patologických jevů), pedagogicko-psychologickou poradnou. Rodiče i studenti mají možnost domluvit si konzultace s jednotlivými vyučujícími, výchovnou poradkyní i metodičkou prevence.

Třídní učitelé řeší se studenty jejich problémy v rámci **třídnických hodin** (prospěch, vztah studenti - učitelé, komunikace ve třídě, společné akce), konkretizují preventivní program ve své práci podle typu své třídy a potřeb.

Postup v případě prokázaného zjištění zneužití návykových látek ve škole se opírá o dokument Řešení přestupků, který je součástí vnitřního řádu školy a s kterým je každý žák i rodič seznámen (dokonce opakovaně vždy na začátku škol. roku, před odjezdem na pobytové akce, při konzultacích s rodiči apod.).
(viz příloha 1)

7.10. Školní poradenské pracoviště

Školní poradenské pracoviště spadá do oblasti poradenských služeb ve škole. Poradenské služby ve škole jsou obvykle zajišťovány výchovným poradcem, školním metodikem prevence a školním psychologem.
Vzhledem k velikosti školy bylo zřízeno speciální poradenské pracoviště na Střední škole designu Lysá nad Labem, příspěvkové organizaci v přízemí budovy ulice Stržiště 475.
Funkce metodika prevence vykonává Mgr. Radka Sklenářová, výchovného poradce PhDr. Vlasta Kočová a školní psychologa Bc. Kateřina Dörflová. V případě problematických životních situací některých žáků byla požádána o spolupráci Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje, pobočka Nymburk.

7.11. Základní legislativa - prevence

18.3.2019 schválena nová národní strategie primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže na období 2019-2027, časopis prevence 4/2019

Metodické pokyny

14 423/99 - 22 - Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance
14 544/2000 - Metodický pokyn k prevenci sociálně patologických jevů
28 275/2000 - Metodický pokyn k prevenci a šikanování mezi žáky
10 194/2002 - 14 - Metodický postup při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
25 884/2003 -Metodický pokyn spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže, kriminality na dětech a mládeži páchané
Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních (Dokument Č.j. MSMT- 22294/2013-1)
Metodický pokyn ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci šikany ve školách a školských zařízeních MŠMT 21149/2016
Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-18

Novelizovaná příloha Metodického doporučení – Tabák , k aktualizaci bylo přistoupeno z důvodu vymezení aktuální terminologie a doplnění chybějících oblastí, které nebyly zpracovány např. doplnění informací o nových formách užívání tabáku a nikotinových výrobků, které se v současně době v ČR vyskytují, o aktuální kontakty, doporučenou literaturu, o aktuální legislativní ukotvení problematiky) – časopis Prevence 2/2019

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízení č.j. 21291/2010-28 byla schválena aktualizovaná příloha číslo 13 tabák.

Metodické doporučení ze 17.3.2021 k distanční výuce a duševnímu zdraví - https://www.edu.cz/metodicke-doporuceni-k-distancni-vyuce-a-dusevnimu-zdravi/

Vyhlášky

13/2005 Sb. o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři
48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
71/2005 Sb. o základním uměleckém vzdělávání
72/2005 Sb. – novelizována od 1.9.2016 **197/2016 Sb**. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
od 1.9.2017 paragraf 22A - práva a povinnosti pedagogických pracovníků
27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
Soubor pedagogicko-organizačních informací **č.j. 12295/2005-20**
15/2005 Sb. kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy

Zákony

561/2004 Sb. (Školský zákon)

563/2004 Sb. (o pedagogických pracovnících)

383/2005 Sb. (Změna 109/2002) – o výkonu ústavní výchovy ve školských zařízeních a o preventivní výchovné péči ve školských zařízeních……

134/2006 Sb. Zákon o sociálně právní ochraně dětí

562/2004 Sb. změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona

379/2015 Sb., k ochraně před škodami působenými tabákem,alkoholem,návykovými látkami - Nový zákon ozn. 379/2005 na 65/2017 Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (pedagogický pracovník nesmí testovat žáka na návykové látky, volat zákonný zástupce, lékař, Policie ČR)

7.12. Seznam dostupné literatury a didaktických filmů ve škole (filmy jsou vybírány z aktuální nabídky na internetu)

Knihovna:

K. Nešpor a kolektiv	FIT IN 2001 PLUS
K. Nešpor	Slovník prevence problémů působených návykovými látkami (pro rodiče a pedagogy)
K. Nešpor	Problematika návykových látek
K. Nešpor,.L. Csémy	Alkohol, drogy a vaše dítě
J. Presl	Drogová závislost
D. Hrubá	Kouření a já – program výchovy k nekouření
J. Čáp	Psychologie pro pedagogy
D. Ječný, K. Koubek	Psychologie v kostce
M. Nekonečný	Základy psychologie osobnosti
V. Pokorný, J. Telcová, A. Tomko	Patologické závislosti
J. Barrett, G. Williams	Otestujte si své schopnosti
V. Hrabal	Pedagogicko-psychologická diagnostika žáka
J. Křivohlavý	Jak si navzájem lépe porozumíme
V. Capponi, T. Novák	Sám sobě psychologem
P. Hartl	Psychologický slovník
I. Gillernová a kol.	Slovník základních pojmů z psychologie
G. R.Svenson a spolupracovníci	Doporučení Evropské unie pro peer výchovu v prevenci HIV/ AIDS

Prevence - časopis

7.13. Seznam zařízení zabývajících se problematikou primární prevence rizikového chování

Pedagogicko - psychologická poradna, Masarykova 895, Nymburk,

Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.onlinehelpline.cz

Online hotline, kontaktní centrum pro hlášení týkajícího se nezákonného obsahu na internetu

Saferinternet.cz

Linka bezpečí pro děti a mládež 116111

Linka pro rodinu a školu 116 000

Linka první psychické pomoci 116 123

Národní linka pomoci AIDS, tel. 800 800 980

Dětské krizové centrum, Cílkova 796/7, Praha 12 – Kamýk, +420 241 484 149

Centrum krizové intervence, Ústavní 91, Praha 8
tel. 284 016 666

Linka důvěry – LA STRADA ČR (prevence obchodu se ženami)
tel. 222 717 171

Modrá linka – 608 902 410

Oddělení pro léčbu závislosti FN, Apolinářská 4a, Praha 2
tel. 224 910 786

DROP IN, středisko pro prevenci a léčbu drogových závislostí a AIDS, Dittrichova 17, Praha 2, tel. 222 221 431

Středisko pro mládeže a rodinnou terapii (linka důvěry), tel. 222 514 040

Toxikologická laboratoř, Na Bojišti 3, Praha 2, tel. 224 961 111 nebo 224 911 267

Toxikologické informační středisko, Na Bojišti 1/1771, Praha 2
tel. 224 919 293 nebo 224 915 402

Psychiatrická léčebna Bohnice, Ústavní 91, Praha 8
tel. 284 016 208

Krajská protidrogová komise, Středočeský kraj, Zborovská 11, 150 21 Praha 5
tel. 257 280 585

8. Přílohy

příloha 1 Řešení přestupků
příloha 2 Co by měly děti vědět o drogách v určitém věku?
příloha 3 Jak poznám, že moje dítě pije alkohol nebo bere drogy?
příloha 4 Doporučení rodičům, jejichž dítě má problémy s návykovými látkami.
příloha 5 Proč a jak odmítat alkohol a drogy.
příloha 6 Výsledek testování – porovnání: vztah k alkoholu –rok 2007, 2009, 2013, 2015
příloha 7 Výsledek testování – porovnání: vztah ke kouření – rok 2007,2009, 2013, 2015
příloha 8 Odkazy na materiály
příloha 9 Strategie školní neúspěšnosti

9. Závěr

Minimální preventivní program je součástí výchovy a vzdělávání po celou dobu studia na SŠD v Lysé nad Labem. Účastní se ho pedagogičtí pracovníci, studenti, odborníci, rodiče. Je velice těžké měřit efekt našeho preventivního působení bez pozdějších informací o studentech. Naší snahou a přáním je co nejvíce studentů vybavit schopností, vůlí a rozumovými předpoklady ubránit se bezohledným, negativním psychologickým vlivům a nátlakům nejrůznějších part, sekt i jednotlivců a zvolit si pro sebe zdravý životní styl.

Příloha č. 1

Řešení přestupků:

Co dělat, když je zjištěno rizikové chování žáka ve škole či na školní akci (aktuálně viz dokument Krizový plán školy při výskytu rizikového chování):

Tabákové výrobky
Alkohol
Ostatní návykové látky
Šikana
Kyberšikana
Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
Vandalismus
Záškoláctví
Krádeže

Tabákové výrobky

1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2) Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3) Pedagogický pracovník dále postupuje podle školního řádu školy: o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který založí školní metodik prevence do své agendy.
4) V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.
5) V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od orgánu sociálně právní ochrany obce vyžadovat pomoc, rovněž od jiných subjektů nebo školských zařízení.
6) Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem.

Alkohol

1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2) Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3) Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4) V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy: O události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (např. okolnosti konzumace alkoholu, zda byly realizovány orientační testy na alkohol a s jakým výsledkem), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
6) V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka, popř. rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého studenta a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
8) Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
9) Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
10) V případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11) Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem. Za rizikové a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.

Ostatní návykové látky

1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci návykových látek v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2) Návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci pokračovat. O události se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, včetně toho, zda byly provedeny orientační testy na NL, případně další vyšetření, a s jakým výsledkem. Tento záznam založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
3) Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4) V případě, kdy je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy. Především ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
6) V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka, popř. rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého studenta, a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Vyrozumění škola učiní i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je.
7) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
8) Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval NL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky (dbát pokynů pracovníků školy). Zákonný zástupce má právo se písemně vyjádřit k této skutečnosti a postupu školy.
9) Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
10) V případě uživatelova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11) Z konzumace NL ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je rizikový pouze sobě, distributor může ohrozit okolí. Distribuce je trestným činem, užívání NL je porušením školního řádu.
12) Prokázané navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za rizikové a protiprávní jednání.

Nález návykových látek ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy látku,** kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

(1) Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
(2) O nálezu ihned uvědomí vedení školy spolu s písemným záznamem
(3) O nálezu vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
(4) V případě časové překážky na straně Policie se z praktických důvodů doporučuje za přítomnosti dalšího pracovníka školy s použitím gumových/latexových rukavic vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nálezu. Obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat do školního trezoru. Zajištěnou látku následně předat Policii ČR.

B. V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka látku**, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

(1) Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
(2) O nálezu ihned uvědomí vedení školy.
(3) O nálezu sepíší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezu a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/přítomna ředitel/ka školy nebo její/jeho zástupce.

(4) O nálezu vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce nezletilého žáka.
(5) V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři, který se dostaví v případě, že to vyžaduje zdravotní stav žáka. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady NL jsou známy protilátky, které odstraní nebo zmírní akutní účinek NL. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

C. V případě, kdy pracovníci školy mají důvodné podezření, že **některý z žáků má návykovou látku u sebe**, postupují takto:
(1) Jedná se o důvodné podezření ze spáchání trestného činu, resp. provinění v případě nezletilých osob, nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
(2) Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce nezletilého žáka.
(3) Žáka je nutné mít do příjezdu Policie ČR izolovaného od ostatních žáků, ale zásadně pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

Šikana

1) Odhad závažnosti onemocnění skupiny a rozpoznání, zda nejde o neobvyklou formu šikanování
   - úkol naplňujeme především prostřednictvím rozhovoru s informátory a oběťmi
   - nesmí docházet k přímé konfrontaci pachatele a oběti

2) Rozhovor s informátory a oběťmi
   - po rozhovoru s informátorem následuje rozhovor s oběťmi (ne s podezřelými pachateli)
   - při rozhovoru s obětí je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci (je potřeba ochránit ji před možnou pomstou agresorů)

3) Nalezení vhodných svědků
   - vytipovat členy skupiny, kteří budou pravdivě vypovídat (vybrat žáky, kteří s obětí sympatizují, kamarádí s ní, nebo ji alespoň neodmítají, žáky nezávislé na agresorech, kteří nepřijímají normy šikanování)

4) Individuální, případně i konfrontační rozhovory se svědky
   - rozhovory zorganizovat tak, aby o nich druzí nevěděli
   - vyskytnou-li se těžkosti, lze uskutečnit doplňující a zpřesňující rozhovory nebo konfrontaci dvou svědků
   - vážnou chybou je společné vyšetřování svědků a agresorů. Za zásadní chybu je považována konfrontace obětí a agresorů

5) Ochrana oběti
6) Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi
   - je to poslední krok ve vyšetřování
   - dokud nemáme shromážděné důkazy, nemá smysl vést tento rozhovor
   - cílem je agresory okamžitě zastavit a ochránit oběti, ale i je samé před následky jejich činů
7) Výchovná komise
   - v rámci společného setkání pedagogů a žáka-agresora i jeho rodičů se rozhoduje o výchovných opatřeních
8) Rozhovor s rodiči oběti
   - rodiče je třeba informovat o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních
9) Práce s celou třídou

Kyberšikana

Pojem kyberšikana (někdy se používají i cizí výrazy kyber-mobbing, e-mobbing apod.) představuje úmyslné urážky, vyhrožování, zesměšňování nebo obtěžování druhých prostřednictvím moderních komunikačních prostředků většinou v delším časovém období. Kyberšikana se odehrává na Internetu (např. prostřednictvím e-mailů, chatovacích aplikací - napchat, whats app, ICQ , v sociálních sítích – twitter, facebook, na videích umístěných na internetových portálech, sexting, revenge porn) nebo prostřednictvím mobilního telefonu (např. SMS zprávami nebo nepříjemnými telefonáty atd.). Pachatel často jedná anonymně, takže oběť netuší, od koho útoky pochází.

Typické rysy:

1) Je časově neomezená – útočník může oběť obtěžovat 24 hodin denně
2) Publikum široké - kdokoliv
3) Obsah se šíří velmi rychle – prostřednictvím informačních technologií
4) Anonymita pachatelů – je zpravidla obtížné, pokud je pachatel zdatný v práci s PC, mobilem apod., vypátrat jeho identitu
5) Změna pojetí osobnosti agresora x oběti – anonymita informačních technologií umožňuje útočit i zjevně fyzicky slabším jedincům na zdatné oběti
6) Možná neúmyslnost – zveřejnění fotografií nemusí být vždy míněno jako útok na kohokoliv, nicméně může ve výsledku způsobit nepříjemnosti oběti

V právní praxi bývá pojem **šikana** používán jako synonymum pro **„úmyslné jednání, které je namířeno proti jinému subjektu, a které útočí na jeho důstojnost"**. Z hlediska výkladu pojmu šikanování není důležité, zda k němu dochází slovními útoky, fyzickou formou, nebo hrozbou násilí. Rozhodující je, kdy se tak děje úmyslně. **Dále musí být splněny tyto podmínky:**

- pachatel se dopustil jednání, které splňuje znaky konkrétního trestného činu tak, jak jsou vymezeny v trestním zákoně
- musí být prokázán úmysl pachatele dopustit se takového jednání a míra společenské nebezpečnosti
- jeho jednání dosahuje intenzity uvedené v zákoně

U trestných činů, jejichž podstatou byla šikana, lze proto předpokládat, že právě s ohledem na rozšiřující se případy podobných jednání bude skutek za trestný čin považován. Šikana bývá nejčastěji postihována podle ustanovení trestního zákona, a to jako:

- trestný čin omezování osobní svobody
- trestný čin vydírání
- trestný čin vzbuzení důvodné obavy
- trestný čin loupeže
- trestný čin ublížení na zdraví
- trestný čin poškozování cizí věci
- trestný čin znásilnění či pohlavního zneužíván

Další možná legislativní východiska –

1) ublížení na cti - www.portal.gov.cz – (v sekci > zákony – zákon č. 200/1990 sb., zákon o přestupcích, § 49)

2) pomluva - www.portal.gov.cz – (v sekci > zákony – zákon č. 40/2009 sb., trestní zákoník, § 184)

3) zákaz natáčení, fotografování a zveřejnění snímků bez souhlasu dotyčné osoby - www.portal.gov.cz – (v sekci > zákony – zákon č. 40/1964 sb., občanský zákoník, § 12-13)

4) stalking - www.portal.gov.cz – (v sekci > zákony – zákon č. 40/2009 sb., trestní zákoník, § 353-354)

Co může dělat škola:
1) Pracovat na povědomí
2) Školní řád musí respektovat i tento fenomén
3) Definovat kompetence v rámci školy
4) Definovat kompetence mimo školu
5) Začlenění tématu do výuky
6) Vzdělávání pedagogů
7) Podpora pozitivního využívání technologií

Co může dělat pedagog:
1) Posílit empatii mezi žáky
2) Pracovat na klimatu třídy a školy
3) Vést k úctě k druhým
4) Dávat pozitivní zpětnou vazbu
5) Vytvářet dobré vztahy

Co dělat?
1) Rozhovor s účastníky
2) Zapojení rodičů
3) Diskuze ve škole
4) Zapojení učitelů
5) V případě podezření vyrozumět orgány činné v trestním řízení

Oběti je třeba doporučit, aby
- **neodpovídala**
- **ukládala důkazy (screenshoty)**
- **mluvila o tom, co se jí děje**

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení, pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou a odmítají se zúčastňovat výchovných komisí, je škola opět oprávněna vyrozumět OSPOD.

Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, hate speech

1) Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
2) Zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
3) Vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
4) Nabídnout alternativní volnočasové aktivity.
5) Zaměřit výuku na tyto problémy.
6) Okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
7) Pozvat experty k diskusi s žáky/studenty.
8) Informovat rodiče v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci.
9) V případě závažných projevů (především násilných) informovat bezpečnostní složky (Policii ČR).

Vandalismus

Podmínky zacházení se školním majetkem zakotvit do školního řádu a to včetně sankcí, které škola použije v případě, že se někdo dopustí úmyslného ničení majetku. **Náhrada škody není sankce, ale samozřejmost.** Předpokladem je současně písemné stvrzení zákonnými zástupci žáka o seznámení se školním řádem.

- Náhrada úmyslně způsobené škody důsledně vymáhejte po tom, kdo ji způsobil. U nezletilých potom po jejich zákonném zástupci.
- Opakovaně s žáky a žákyněmi komunikujte na téma ochrana majetku a zacházení s cizím majetkem.
- Jestli žák nebo žákyně, kteří škodu způsobili, nejeví ochotu k její nápravě, případně je škoda takového rozsahu, že věc nelze svépomocně opravit, vyrozumívejte o tomto chování zákonné zástupce žáků a žákyň a dohodněte s nimi způsob náhrady škody.
- Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil, není ochotný škodu nahradit, vyrozumívejte Policii ČR a oznamte podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.
- U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, preferujte tento způsob náhrady škody.
- O způsobené škodě proveďte záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím ...
- Snažte se vždy dobrat příčiny takového jednání a s ní následně pracovat.
- V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, bude vyrozuměna Policie ČR a OSPOD.

Záškoláctví

Doporučené postupy a metody z hlediska pedagoga:

Kontakt s dítětem:
- nutné komunikovat přátelsky bez hodnocení a odsuzování
- hovořit zásadně o konkrétním chování bez nálepkování dítěte
- nezjišťovat věcnou stránku problému, ale jak ho dítě prožívalo
- zajímat se, jak svoje chování vidí s odstupem, co si o něm myslí teď
- společně hledat cesty k nápravě
- má-li dítě dobrou vůli chovat se lépe, připravit mu pro to podmínky v rodině i ve škole /tato dobrá vůle nesmí být promarněna/

Rodiče:
- vyjádřit porozumění jejich emocím
- vést je v komunikaci k oddělování osobnosti dítěte od jeho konkrétního chování
- přeznačkovávat chování k dítěte /způsob komunikace mění vnitřní postoj/
- vést k porozumění motivace chování dítěte
- soustředit se na to, co rodiče mohou nebo dokonce musí udělat ke zlepšení situace
- na konci rozhovoru vždy shrnout, co bylo dohodnuto
- dohodnout se na následném sezení k reflexi, jak dohodnutá opatření fungují, případně k hledání dalších možností

Učitelé:
- způsob komunikace o dítěti shodný jako při komunikaci s rodiči
- vysvětlovat motivaci chování dítěte v souvislosti s rodinných prostředím a výchovným přístupem rodičů, aby učitel mohl chování dítěte hlouběji chápat
- vést k dlouhodobé podpoře dítěte, které má snahu zlepšit svoje chování, nebrat to jako samozřejmost, ale oceňovat, povzbuzovat

Nevhodné postupy:
Za nejrizikovější v rámci prevence a řešení záškoláctví na školách a školských zařízeních vidíme:
- nedůslednost učitelů v dodržování školního řádu, nastavených pravidel tříd, špatná komunikace s vedením školy, kolegy, žáky
- nejednotný přístup v dodržování nastavených pravidel ve vztahu k řešení záškoláctví
- nekompetentní (mocenská, neprofesionální, žádná) komunikace s rodiči, zákonnými zástupci žáků
- obavy ze setkání s rodiči

Řešení:
Ve **školních řádech** jsou uvedena konkrétní pravidla týkající se postupu školy v případě záškoláctví. Vycházejí z Metodického pokynu MŠMT, č.j. 10 194/2002 – 14 „k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“ ze dne 11. března 2002. Absenci žáků ve škole evidují třídní učitelé. Pokud je doklad potvrzující důvod nepřítomnosti žáka nevěrohodný, může se ředitel školy obrátit na zákonného zástupce nezletilého žáka a žádat vysvětlení nebo požádat o spolupráci příslušný správní orgán.
Ve školském zákoně v § 30 se uvádí, že ředitel školy vydává školní řád, který mj. upravuje práva a povinnosti žáků a jejich zákonných zástupců ve škole, informuje o provozu a vnitřním režimu školy, upravuje podmínky ochrany žáků před sociálně patologickými jevy, obsahuje pravidla pro hodnocení výsledků jejich vzdělání. Školní řád zveřejní ředitel na přístupném místě ve škole a seznámí s ním zaměstnance i žáky. Informuje o jeho vydání a obsahu zákonného zástupce nezletilých žáků. Tento zákon rovněž v § 31 zmiňuje výchovná opatření. Jde o pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Může je udělit či uložit ředitel školy nebo třídní učitel.
O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje. Při zvýšené omluvené nepřítomnost prověřuje její věrohodnost.

Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává.
Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně právní ochrany dětí, školní metodik prevence, zástupce rady školy (pokud byla zřízena), popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.
Pokud žák řádně neplní povinnou školní docházku, může mu být uloženo některé z výchovných opatření, o nich pojednává § 31 školského zákona. Výchovným opatřením v systému základního vzdělávání je speciálně věnována Vyhláška č. 48/2005 Sb., § 17. Pokud žák poruší povinnosti stanovené školním řádem, lze mu podle závažnosti tohoto provinění uložit napomenutí třídního učitele, důtku třídního učitele nebo důtku ředitele. Pravidla pro jejich ukládání stanoví školní řád. (Tato opatření zpravidla předcházejí před snížením stupně z chování.) Třídní učitel oznamuje uložení důtky třídního učitele řediteli školy. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání na pedagogické radě. Uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody se neprodleně oznámí žákovi a jeho zákonnému zástupci. Zaznamenává se do dokumentace školy (do katalogových listů).
V zájmu zjišťování příčiny záškoláctví žáka a jejího odstranění může ředitel požádat o spolupráci odborníky z oblasti pedagogicko-psychologického poradenství, popř. orgány sociálně-právní ochrany dětí.
V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **přesáhne 25 hodin**, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) orgánu sociálně právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. V rámci sociálně právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají **kurátoři pro děti a mládež**. Jejich úkolem je v tomto případě řešení případů záškoláctví ve spolupráci s rodiči a se školou. Postupují mj. podle zákona č. 359/1999Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Oznámení školy o zanedbání školní docházky je přiděleno referentovi, který projednává přestupky (kurátor pro děti a mládež oznámení dostane jen na vědomí). Ten zváží, zda jde o přestupek nebo se může jednat o trestný čin. (V tomto případě se věc posílá na příslušné oddělení Policie ČR). Pokud si referent není zcela jistý, posílá věc k posouzení státnímu zástupci na Okresní státní zastupitelství. Po prostudování oznámení, pokud jsou materiály o vině rodičů dostačující a referent usoudí, že je již není třeba předvolat, proběhne zkrácené příkazní řízení, při němž se bez nařízení jednání vydá rozhodnutí ("příkaz") o vině rodičů nebo zákonných zástupců. Mohou dostat napomenutí nebo pokutu do výše 3 tisíc Kč. V tomto případě se náhrada nákladů na řízení neplatí. Kdyby s příkazem zákonní zástupci nesouhlasili a odvolali se, příkaz by se zrušil a proběhlo by nezkrácené příkazní řízení. To bývá zahájeno také v případě, jsou-li o vině rodičů pochybnosti. Jde o ústní jednání. Zákonní zástupci jsou předvoláni jako obvinění. Za nezkrácené řízení se platí také náhrada nákladů řízení ve výši 1000 Kč (lze odpustit, nutno zdůvodnit). Pokud vyjde najevo, že rodiče nejsou vinni, řízení se odloží nebo zastaví (např. v případě, když rodiče dítě do školy vodí a ono pak opakovaně utíká). Je třeba rozlišovat, zda se jedná o **nedbalost** nebo **úmysl neposílat dítě do školy.**
V případě **opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku**, pokud již byli zákonní zástupci pravomocným rozhodnutím správního orgánu postiženi pro přestupek podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, nebo je-li neomluvená absence žáka příliš vysoká, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Případ je řešen na obvodním oddělení policie ČR podle místa trvalého bydliště žáka jako trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestného činu ohrožení mravní výchovy mládeže. Policie ČR vychází z Trestního zákona (Zákon č.

140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a Trestního řádu (Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů). Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (Trestné činy proti rodině a mládeži), kde je podrobně popsána skutková podstat trestného činu včetně trestních sazeb. (Kopie hlášení o zanedbání školní docházky se zasílá okresnímu nebo obecnímu úřadu). Nasvědčují-li skutečnosti tomu, že jde o trestný čin, zasílá Policie ČR případ soudu. Ani u soudu nemusí vždy proběhnout jednání. Někdy jde pouze o příkazní řízení (nikdo není předvolán). Pouze v případě, že je vyslýcháno dítě jako nezletilý svědek, je přizván k účasti na soudním řízení kurátor pro děti a mládež. Ten v obou případech vždy obdrží kopii rozsudku. Podle rozsudku se pak procuje s rodinou a dítětem.

Krádeže

 Informaci, že krádež je hanebný čin a současně protiprávní jednání, sdělujte žákyním a žákům od počátku jejich docházky do vaší školy. Užitečné formy vštěpování bývají nejrůznější příběhy, při kterých děti buď dojme, anebo rozčílí následek takového jednání.

- Do školního řádu zapracujte sankce, které škola použije v případě, že se někdo dopustí krádeže při poskytování školských služeb nebo při činnostech s nimi přímo souvisejících.
- Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě, by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s ředitelem nebo ředitelkou školy.
- Pečlivě se zabývejte příčinami. Některé jsou významně polehčující (dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach). Někdy se může jednat i o formu kompulzivního chování, kterou je nutné řešit v rámci odborné péče.
- S náhradou způsobené škody postupujte jako u vandalismu. Preferujte nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – trvejte na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
- Zákonné zástupce poškozeného informujte ihned, zákonné zástupce zloděje vyrozumívejte vždy až poté, kdy budete přesně znát příčiny, které dítě k takovému chování vedly.
- Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu, vyrozumívejte Policii ČR a oznamte podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy. Událost hlásíte na Policii ČR také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.
- Každou nahlášenou krádeží se zabývejte, vyšetřujte ji. Je to důležité poselství jak pro poškozeného, tak pro zloděje. Jakmile budete k dětem mít proslovy o krádežích, **nezačínejte je tím, že si všichni mají na své věci dávat dobrý pozor** a vy jste jim říkali, že si to či ono nemají do školy nosit nebo to mají zamykat. Tyto informace často vyznívají, **jako by za krádež mohl poškozený, nikoliv zloděj**. Jakoby normální bylo všechno zamykat a ne nekrást. Rozhovory s poškozeným po nahlášení krádeže rovněž nezačínejte tímto způsobem.
- krádeži a jejím šetření proveďte záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím…..

Shrnutí:
<u>Školní řád školy definuje</u>
opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a povinnosti s nimi spojené

Všem žákům je zakázáno:

- kouřit v prostorách školy, dílen PC a v jejich bezprostřední blízkosti, mimo školu při činnostech organizovaných školou
- v prostorách školy, dílen OV a při činnostech organizovaných školou požívat alkoholické nápoje, drogy a jiné zdraví škodlivé látky a jejich donášení a přechovávání prostorách školy
- nosit, držet, distribuovat a zneužívat návykové látky
- šikanovat jakýmkoli způsobem své spolužáky

- tolerovaná absence (omluvená) – 25 % (při větší absenci neklasifikovat, v 1. pololetí 2020/2021 bude tolerována i vyšší, vzhledem k doporučení COVID 19)

Porušení těchto pravidel bude kázeňsky postihováno a může být i důvodem k vyloučení ze školy (viz kritéria hodnocení).
Se školním řádem a sankcemi za jeho porušení jsou seznámeni žáci i rodiče.

Výchovná opatření:
A. V případě, že selhala preventivní opatření školy, a v případě podezření, že žák zneužívá návykové látky, škola:

1. Provede diskrétní šetření a pohovor se žákem. Doporučí mu rozhovor s odborníkem prostřednictvím linky důvěry, popřípadě zprostředkuje první kontakt s odborníky PPP, zdravotnického zařízení, K-centra, střediska výchovné péče apod.

2. Při důvodném podezření škola kontaktuje rodiče, eventuelně zákonného zástupce žáka a upozorní je na další postup školy. V případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy při nebezpečí z předávkování a trvalého poškození zdraví včetně vzniku návyku hraničícího s bezprostředním ohrožením života kontaktuje škola zdravotnické zařízení.

3. V případě negativní reakce rodičů na sdělení skutečnosti a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, škola uvědomí sociální odbor.

B. V akutním případě, po průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole, nebo v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době vyučování, ředitel školy nebo pověřený pracovník dle pokynů ministra:

1. kontaktuje zdravotnické zařízení a zároveň uvědomí rodiče, resp. zákonného zástupce.
2. uvědomí okresního metodika prevence

V případě dealerství nebo podezření na porušení § 217 trestního zákona (ohrožení mravní výchovy dítěte) nebo zanedbání povinné péče škola
3. uvědomí OSPOD
4. oznámí věc policii

Příloha č. 2

CO BY MĚLY DĚTI VĚDĚT O DROGÁCH V URČITÉM VĚKU ?

PŘEDŠKOLNÍ VĚK (do 6 let)

- důležité je osvojení zdravých stravovacích návyků, do je a co není zdravé a proč
- upozornění na jedovaté a nebezpečné přírodní látky a vyrobené věci, se kterými přichází dítě do styku
- zodpovědný přístup k užívání léků (děti často napodobují dospělé, z domácí lékárničky si dítě nesmí nic brát)
- děti se zajímají o své tělo a o to, jak funguje – učte dítě, jak si udržet zdraví, jak se vyhnout skutečnostem, které mohou tělu uškodit
- informace o alkoholu, cigaretách a ostatních drogách podávejte na základě srovnání (zdravé – nezdravé apod.)

PRVNÍ AŽ ŠESTÁ TŘÍDA (6 – 12 let)

- informace o návykových látkách by měly být korektní, přehledné a jasné
- děti mají znát rizika spojená s braním drog
- děti mají rozeznat jednotlivé drogy, když se s nimi setkají
- dítě často dělá to, co vidí u svých vrstevníků – posilujte jeho individualitu, učte ho základním dovednostem, jak čelit tlaku vrstevníků
- pomáhejte dětem rozvíjet schopnost vypořádat se s odmítnutím, selháním a zklamáním

SEDMÁ AŽ DEVÁTÁ TŘÍDA (12 – 15 let)

- děti mají mít širší informace o návykových látkách
- mají umět posoudit nejen okamžitý, ale i dlouhodobý vliv užívání drog na život
- mají znát dopad zneužívání drog na společnost
- mají mít pokročilé dovednosti odmítnutí tlaku vrstevníků
- posilujte jejich zodpovědnost při aktuálním rozhodování

STUDENTI STŘEDNÍCH ŠKOL (15 – 18 let)

- mají být schopni posoudit rizika braní drog v souvislosti s vlastními životními cíli
- mají umět kriticky přistupovat k osobnostem, které jsou pro ně vzory
- mají rozumět vlastnímu hodnotovému systému
- posilujte jejich pozitivní obraz sebehodnocení

Příloha č. 3

JAK POZNÁM, ŽE MOJE DÍTĚ BERE ALKOHOL NEBO DROGY

- Změnila se osobnost vašeho dítěte v poslední době v nějakém významném ohledu?
- Má časté výkyvy nálad?
- Straní se vás? Je zlostný nebo depresivní:
- Tráví hodně času ve svém pokoji sám?
- Ztratil zájem o školu a o vyučování, případně další aktivity, např. sport?
- Zhoršil se jeho prospěch?
- Přestal trávit čas se starými kamarády? Přátelí se s dětmi, které se vám nelíbí? Nesvěřuje se o tom, kam chodí a co dělá?
- Máte pocit, že se vám doma ztrácejí peníze nebo věci (peníze potřebné na alkohol a drogy) nebo máte pocit, že má víc peněz, než byste očekávali (peníze získané z prodeje drog)?
- Reaguje nepřiměřeně, když s ním mluvíte o alkoholu a o drogách nebo se snaží změnit téma?
- Lže nebo podvádí?
- Pozorujete fyzické příznaky užívání drog nebo alkoholu? Rozšířené nebo zúžené zornice? Nejasné vyjadřování a myšlení?
- Ztratilo vaše dítě zájem o koníčky?
- Ztratilo motivaci, nadšení a vitalitu?
- Našli jste někdy důkazy užívání drog nebo alkoholu, prášky, láhve?
- Zhoršil se vztah dítěte k členům rodiny?
- Zdá se vaše dítě být nemocné, unavené a protivné ráno, po možném užití drog předešlý den?
- Přestalo se vaše dítě o sebe starat, změnil se jeho styl oblečení?
- Zdá se být méně soustředěné?

Příloha č.4

DOPORUČENÍ RODIČŮM, JEJICHŽ DÍTĚ MÁ PROBLÉMY S NÁVYKOVÝMI LÁTKAMI

C O D Ě L A T ?

- Jestliže je dítě pod vlivem drog a hrozí otrava, neváhejte zavolat lékaře. Používání drog není trestné a dítěti proto žádný soudní postih nehrozí. S dítětem pod vlivem drog nemá smysl. se hádat. Vážný rozhovor odložte na pozdější dobu.
- Nespoléhejte na zázračné okamžité řešení, ale spíše na dlouhodobou výchovnou strategii. Jejím základem je nepodporovat a neusnadňovat pokračující braní drog, naopak odměňovat každou změnu k lepšímu a povzbuzovat k ní. To, že taková strategie nepřináší vždy okamžitý prospěch ještě neznamená, že je neúčinná. Může se totiž jednat o příliš velký problém, jehož řešení vyžaduje více času a spojenců.
- Získejte důvěru dítěte a naslouchejte mu. To je těžké, zvlášť když říká a hlavně dělá z hlediska rodičů nesmysly a když hájí hodnoty pro rodiče nepřijatelné. Vyslechnout dítě, ale ještě neznamená přistupovat na jeho stanovisko.
- Naučte se s dítětem o alkoholu a drogách mluvit. Bude-li dítě nějakou drogu obhajovat, vyslechněte ho, ale opatřete si protiargumenty.
- Uvědomte si své možnosti. Dítě, které bere drogy nebo pije, bývá většinou nezralé a neschopné se o sebe postarat. Může tisíckrát pohrdat názory rodičů, ale většinou si nedokáže opatřit základní prostředky k životu. V tom je Vaše šance a síla. Určitou základní péči jste sice povinni nezletilému dítěti poskytnout, ale mělo by cítit, že Vaše péče je jiná, když se chová rozumně a když ne. Cílem je, aby dítě pochopilo, že skutečná samostatnost předpokládá schopnost se o sebe postarat.
- Vytvořte zdravá rodinná pravidla. Dítě by mělo vědět, jaké předvídatelné důsledky bude mít jeho jednání. Mělo by mu být jasné, že je výhodnější, když se bude chovat přijatelně.
- Jestliže dospívající není ochoten ke změně, měl by nést důsledky. To se samozřejmě netýká situací, kdy je ohrožen život, např. při předávkování. (teprve až vážné problémy, které drogy způsobí, jsou často důvodem k léčbě a změně)
- Předcházejte nudě. Musíte počítat s tím, že může být nutné trávit v prvním období s dítětem mnohem více času. Měli byste mít přehled kde je, co dělá, zamyslet se nad jeho denním programem a životním stylem.
- Pomozte mu se odpoutat od nevhodné společnosti. To má pro překonání problému často podstatný význam. Jestliže Vám potomek tvrdí, že si s lidmi, se kterými dříve bral drogy, chce jenom pobýt nebo si popovídat, buď lže, nebo podceňuje nebezpečí. Někdy je možné uvažovat i o změně prostředí.
- Posilujte sebevědomí dítěte. Najděte a udržujte křehkou rovnováhu mezi kritickým postojem vůči chování dítěte („nelíbí se nám, že bereš drogy“) a respektem vůči jeho osobnosti a lásce k němu („vážíme si tě jako člověka a záleží nám na tobě“). Je to těžké, je to však nutné. Stejně nutné je i oceňovat třeba drobné pokroky a změny k lepšímu. Je také třeba vidět silné stránky dítěte, jeho možnosti a dobré záliby, které má možná z předchozí doby a na které se dá navázat.
- Spolupracujte s dalšími dospělými. Velmi důležitá je spolupráce v rodině. Rodiče by se měli ve výchově problémového dítěte dokázat domluvit. Jenom tak totiž nebude dítě uzavírat spojenectví s tím rodičem, který mu právě víc povolí. Důležitá je i spolupráce v rámci širší rodiny (babička), spolupráce s léčebnými zařízeními, školou, případně dalšími institucemi. Často až vážně míněná hrozba ústavní výchovy nebo hrozba ohlášení krádeže v domácnosti na policii mohou přimět dospívajícího přijmout léčbu.
- Osvědčuje se také, když rodiče dětí s těmito problémy spolu hovoří v rámci skupinové terapie nebo svépomocné organizace. Dokáží se navzájem pochopit a předávají si užitečné skutečnosti.
- Buďte pro dítě pozitivním modelem. K tomu je nutné, abyste mysleli i na své zdraví a svoji tělesnou a duševní kondici a abyste měli své kvalitní zájmy.

- Neváhejte vyhledat profesionální pomoc pro sebe, jestliže dítě odmítá. V případě manželských nebo partnerských problémů se můžete například obrátit na poradnu pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy. Pamatujte, že zvládáním problémů zvyšujete i šanci na ovlivnění dítěte.
- Přístup k dítěti, které má problémy s alkoholem nebo jinou drogou, shrnuje anglické slovo „tough love“. V češtině to znamená tvrdá láska. Myslí se tím dobrý vztah k dítěti, snaha mu pomoci, ale zároveň cílevědomost a pevnost.

ČEMU SE VYHNOUT

- Nepopírejte problém. Zbytečně by se tak ztrácel čas a rozvíjela se závislost na návykové látce.
- Neskrývejte problém. Někdo se za takový problém stydí a tají ho. Aby se dokázal v situaci lépe orientovat a citově i rozumově ji zvládat měl by si naopak o problému s někým důvěryhodným a kvalifikovaným pohovořit. Měl by hledat spojence.
- Neobviňujte partnera. Na to, abyste si vyřizovali s druhým rodičem dítěte staré účty a navzájem se obviňovali, není naprosto vhodná doba. Minulost se změnit nedá, budoucnost naštěstí ano.
- Nehledejte v dítěti zneužívajícím drogy spojence proti druhému rodiči.
- Nezanedbávejte sourozence dítěte zneužívajícího alkohol nebo jiné drogy. Sourozenci problémového dítěte jsou více ohroženi, problémem v rodině trpí a Vaši péči a Váš zájem potřebují.
- Nezanedbávejte bezpečnost dalších lidí v domácnosti, zejména malých dětí. Člověk pod vlivem alkoholu nebo drog jim může být velmi nebezpečný, i když by jim za normálních okolností neublížil. Je také třeba myslet na to, aby se drogami, které dospívající domů přinesl neotrávil další sourozenec.
- Nefinancujte zneužívání drog a neusnadňujte ho. S tím souvisí i to, aby rodina zabezpečila cenné předměty a nenechala se okrádat. Krádež nemusí uskutečnit samotné dítě, ale jeho kamarádi, kterým dluží za drogy. Jestliže začalo dítě zneužívat pervitin nebo opiáty bývá otázkou času, kdy se začnou ztrácet peníze a cenné předměty. Nejde tu jen o majetek, ale také o okolnost, že ukradený majetek slouží špatné věci – totiž rozvoji závislosti. Argument, že by si dítě opatřilo prostředky jinak, například prostitucí nebo krádežemi, neobstojí. Pokud bude závislost pokračovat, je pravděpodobné, že k tomu dojde stejně.
- Nedejte se vydírat. Vyhrožování fetováním, útěkem, prostitucí nebo sebevraždou je častým a oblíbeným způsobem vydírání rodičů. Všechna tato rizika u závislých na drogách existují. Tím, že rodiče pod jejich tlakem ustupuji, ovšem riziko nesnižují, ale zvyšují.
- Nevyhrožujte něčím, co nemůžete nebo nechcete splnit.
- Vyhněte se fyzickému násilí. Fyzické násilí většinou nevede k cíli. Často jen živí v dítěti pocit ukřivděnosti, vede k sabotování snah rodičů a k útěkům.
- Nejednejte chaoticky a impulzivně.
- Nevěřte tvrzení, že má dospívající drogy pod kontrolou, případně, že snižuje dávky a že drogu brzy vysadí. Buďte připraveni na to, že dříve či později pravděpodobně přijde krize. Využijte ji a trvejte na změně životního stylu, případně na nějaké skutečně účinné formě léčby, jestliže není dospívající schopen zvládnout problém sám.
- Donekonečna neustupujte. Požadavek, aby lidé, kteří berou drogy, do Vašeho bytu nechodili, je rozumný.
- Nedělejte zbytečně „dusno“. Parta a nevhodní přátelé by se tím stávali ještě přitažlivější.
- Nezabouchněte dveře navždy. I když dítě odejde, je dobré být připraven mu pomoci, pokud přijme určité podmínky.
- Neztrácejte naději. Vaším tichým spojencem je přirozený proces zrání. I hrozivý problém se mnohdy podaří úspěšně zvládnout.

Příloha č.5

P R O Č A J A K O D M Í T A T A L K O H O L A D R O G Y ?

(vybráno z metodiky prim. MUDr. Karla Nešpora)

Kdo neumí odmítat, není svobodný. Kdo si váží sám sebe, snaží se chemii vyhnout. Proč jsou drogy mladým lidem nabízeny? Důvody: vždy ten, kdo nabízí drogu, sleduje svůj zisk. Je dobré si položit otázku: „Proč mi to nabízí?“ a také „Je to v mém zájmu“. Jak se alkohol a drogy nabízejí? Většinou: tvrzení, že se nic nestane, příp. lež „bude to fajn“ – (za krátké obluzení se však později platí utrpení), časté je odvolávání se na to, že tak činí všichni, někdy též skrytý rozkaz „dáš si něco?“, či lichotící „dáte si pivo, dámy?“, jehož cílem je ovšem číšníkův výdělek.

J A K O D M Í T A T

1. Odmítnutí vyhnutím se

Je dobré si najít zájmy a koníčky, které nejdou s alkoholem a drogami dohromady. Najít si také přátele, kteří se alkoholu a drogám vyhýbají, tak se člověk nebude často dostávat do situací, kdy musí odmítat.

2. Nevidím, neslyším

Nabídku prostě ignorovat, situaci ukončit, odejít.

3. Řeč beze slov

Zavrtění hlavou, odmítavý výraz tváře, rychlé ukončení situace.

4. Prostě říci ne!

Podle úspěšné kampaně v USA „Prostě řekni ne!“ Na nabídku energická odpověď NE! bez jakéhokoliv vysvětlování.

5. Odmítnutí s vysvětlením

Je třeba jasně rozlišit, že neodmítám toho, kdo nabízí, ale to, co nabízí, tj. drogu. Vysvětluji, proč drogu odmítám.

6. Porouchaná gramofonová deska

Jedna z technik asertivity, opakování stále jedné věty. Nic se nevysvětluje, nevede se dialog. Opakuje se například slovo „nechci“ apod.

7. Odmítnutí protiútokem

Nabízející se někdy snaží snižovat sebevědomí toho, komu nabízí drogu, např. „Napij se a nedělej ze sebe kdovíco“ apod. Místo omlouvání se a vysvětlování lze přejít do protiútoku, např. „Ty zrovna rumu nejlepší reklamu neděláš“ apod.

8. Nabídnutí lepší možnosti

Záleží-li nám na druhém, nabídneme mu lepší možnost a uvidíme, o co mu vlastně jde. Např. se mohu vyhnout oslavě, kde se asi bude fetovat a místo toho pozvat přítelkyni do kina apod.

9. Odmítnutí jednou provždy

Vhodné použít tam, kde chceme předejít dalšímu nabízení či přemlouvání v budoucnu. Lze kombinovat předešlé způsoby, nebo jednoduše vyjádřit své stanovisko, např. „Nefetuji ze zásady“ či „Dík, já nekouřím“.

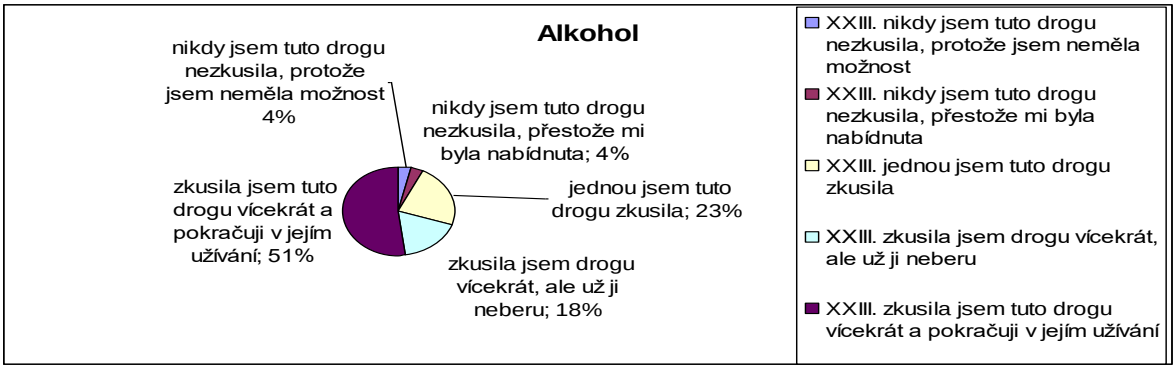
10. Odmítnutí jako pomoc

Odmítáním drog člověk zároveň pomáhá ostatním, aby byli lepší. Osobní příklad může ostatní přimět k zamyšlení, člověk se může stát osobností, se kterou druzí nemanipulují, ale která sama udává tón. Lze nabízet i skutečnou pomoc, např. místo uklidňujících prášků před písemkou mohu spolužákovi pomoci se naučit obtížnou látku.

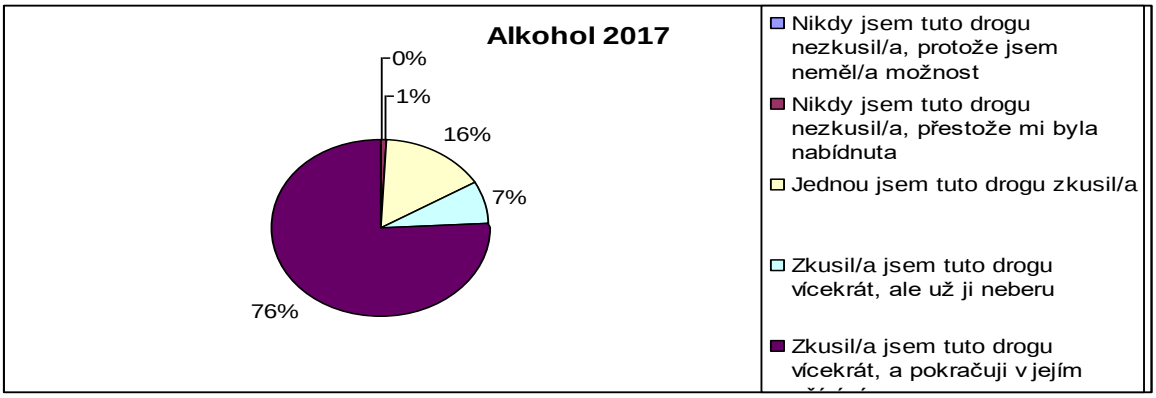
Příloha č.6
Výsledek testování: říjen 2019

Výsledky testování: listopad 2015

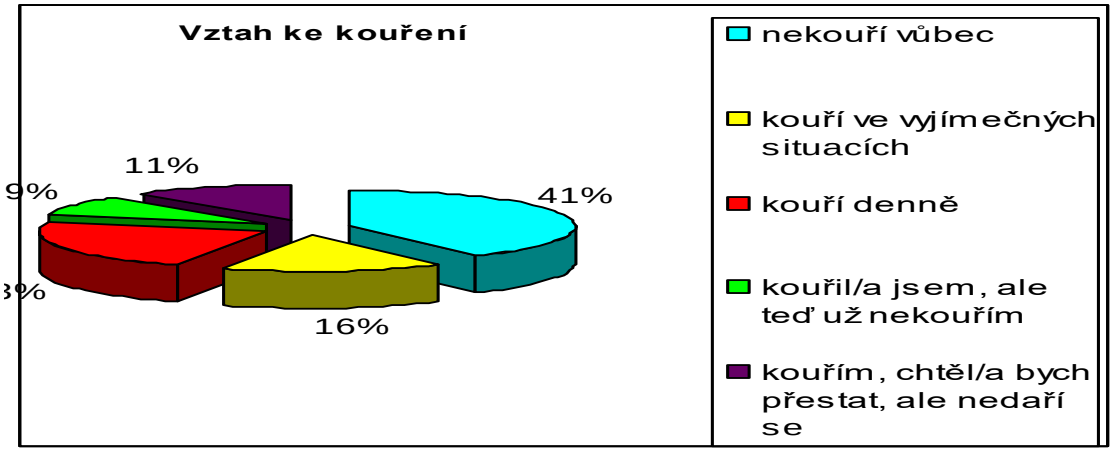

Výsledky testování: říjen 2017

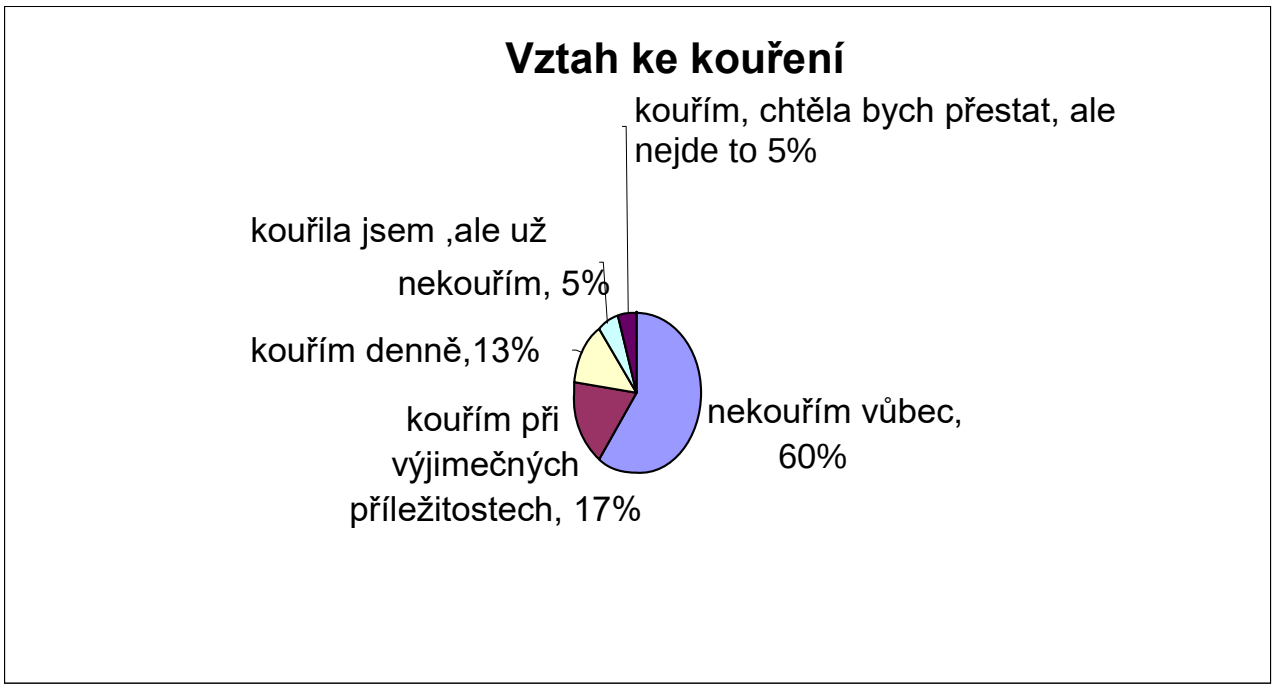

Příloha č.7

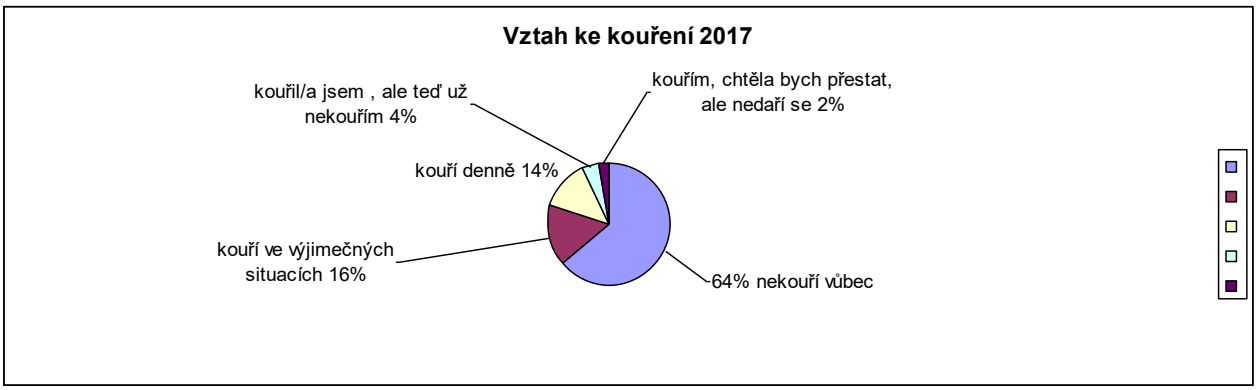
Výsledek testování: duben 2013

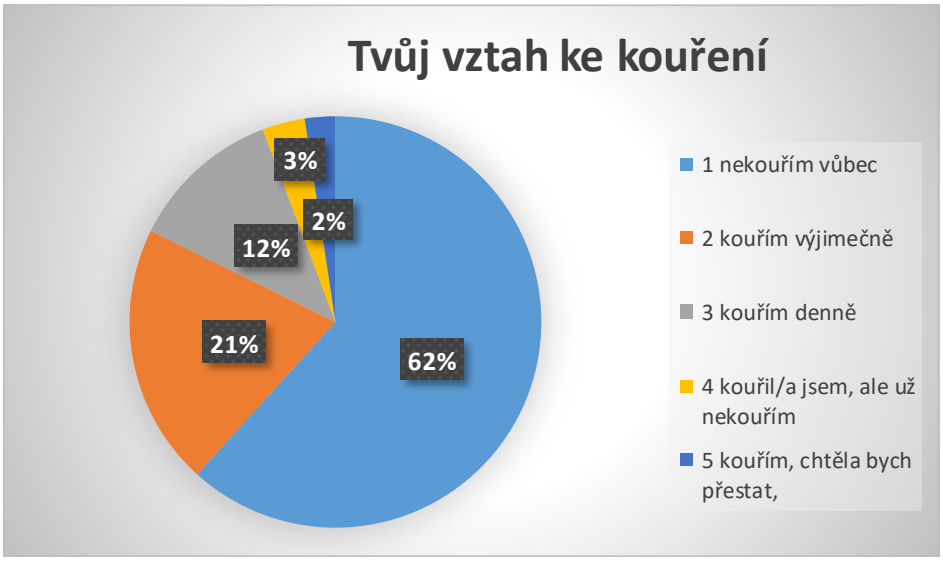
Výsledek testování: listopad 2015

Výsledek testování: říjen 2017

Výsledek testování: říjen 2019

Příloha 8

Duševní zdraví – odkazy na metodické materiály a odbornou pomoc

Seznam webových stránek a krizových linek na téma duševní zdraví. Weby jsou průběžně doplňovány a aktualizovány.

1. ***Interaktivní platforma podpory duševního zdraví a prevence rizikového chování*** **(IPREV)** - vytvořila Klinika adiktologie I. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem, OSPRCH, Pedagogicko-psychologickou poradnou Brno a DgÚ a SVP Praha 4 - IMPREV zde.

2. Web k tématu **sebevraždy a sebepoškozování** – spravuje pracovní skupina Prevence a výzkum sebevražd při Národním ústavu duševního zdraví České republiky - Sebevrazdy.cz - Vítejte na webu pracovní skupiny Prevence sebevražd Národního ústavu duševního zdraví.

3. Portál **Opatruj se** – odborně zajišťuje Národní ústav pro duševní zdraví České republiky - https://www.opatruj.se/

4. Program Blázníš, no a? - Metodické doporučení pro pedagogy „Co dělat když pro oblast psychické krize / duševního onemocnění u žáka““ - Blázníš? no a! (blaznis-no-a.cz)

5. **edu.cz** - pomoc, podpora a inspirace pro učitele a ředitele škol jak ošetřit duševní zdraví své a svých žáků, spravuje MŠMT a NPI CR - duševní zdraví (edu.cz)

6. **Příručka pro školy „Když se stane neštěstí“** – vydal Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje – HZS Středočeského kraje - Materiály ke stažení - Hasičský záchranný sbor České republiky (hzscr.cz)

7. **Aplikace Nepanikař** – první pomoc při psychických potížích - Nepanikař - První pomoc při psychických potížích (nepanikar.eu)

8. **Krizové linky** – kde hledat pomoc Hledáte pomoc? - Nevypusť duši (nevypustdusi.cz)

9. **Linka Anabell** – odborná pomoc s nemocemi ve spektru poruch příjmu potravy - .Centrum Anabell, z.ú.

10. **Výuka první pomoci ve školách** - Metodické materiály pro výuku první pomoci na školách, MŠMT ČR (msmt.cz)

Bezpečné chování na internetu – odkazy na metodické materiály a odbornou pomoc

Seznam webových stránek a kontaktů na odbornou pomoc na téma bezpečného chování na internetu. Weby jsou průběžně doplňovány a aktualizovány.

1. **Projekt E-bezpečí** – národní projekt prevence rizikového chování v online prostředí, odborný garant Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci - Projekt E-bezpečí - E-Bezpečí (e-bezpeci.cz)

2. **Prevence v kyber!** – společný projekt Ministerstva vnitra České republiky a Univerzity Palackého v Olomouci. V rámci něj vznikly čtyři vzdělávací videospoty. Ty se soustředí na kyberkriminalitu, její prevenci, rizikové online hraní a digitální wellbeing - Edukační videa ZDE

3. **Kraje pro bezpečný internet (KPBI) –** e-learningové kurzy na téma bezpečného chování na internetu – KRAJE PRO BEZPEČNÝ INTERNET (ecrime.cz)

4. Film o kyberšikaně **Marty is dead** – Mall TV nabízí školám i veřejnosti film o kyberšikaně inspirovaný skutečným příběhem a oceněný mezinárodní cenou Emmy Award - S1:E1 #martyisdead (mall.tv)

5. **Projekt Jeden svět na školách (JSNS)** – Mediální vzdělávání / Mediální výchova - JSNS

6. **Technologie a prevence (TeP)** - on-line vzdělávací modul Kliniky adiktologie Univerzity Karlovy v Praze poskytuje vědecky podložené a aktuální informace v prevenci rizikového užívání technologií a obrazovek – TeP (cuni.cz)

7. **DigiKoalice** – platforma Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Národního pedagogického institutu ČR, která propojuje svět škol a ICT v digitálním vzdělávání se zaměřením na rozvoj digitálních dovedností dětí i dospělých - DigiKoalice – Česká národní koalice pro digitální dovednosti a pracovní místa

Příloha č. 9

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

1. Úvod

„Vyhláška č. 197/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky s účinností od 1. 9. 2016 přinesla mimo jiné na základě ust. §7 odst. 3 povinnost školy zpracovávat a uskutečňovat preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování.“

Citace: „(3) *Škola zpracovává a uskutečňuje program poradenských služeb ve škole, který zahrnuje popis a vymezení rozsahu činností pedagogických pracovníků uvedených v odstavci 1, preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování. “*

Školní neúspěšnost bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat.

2. Příčiny školní neúspěšnosti:

Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

a) **osobnost dítěte** - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka, pocit nevhodně zvoleného oboru,

b) **nepodnětné rodinné prostředí** - žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, nepodporováni ke vzdělávání, chybějící motivace k plnění školní povinnosti, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem), odlišné sociokulturní prostředí

c) **špatná docházka do vyučování** – neúčast žáků ve výuce, z toho plynoucí špatné porozumění probírané látce a následné nezvládnutí učiva, častá krátkodobá absence, vyhýbání se výuce problémového předmětu, onemocnění žáka, záškoláctví či skryté záškoláctví.

3. Zjišťování příčin školní neúspěšnosti

Za školní neúspěšnost v naší škole (SŠD Lysá nad Labem) považujeme situace, kdy:

a) se žákův prospěch v předmětu nebo ve více předmětech výrazně zhorší o 2 stupně (nebo více) ve čtvrtletí nebo pololetí, žáci neprospívají u maturitních zkoušek

b) žák ve čtvrtletí nebo pololetí neprospívá v jednom předmětu nebo ve více předmětech (4-5, 5).

Při zjišťování příčin neúspěšnosti na naší škole (SŠD Lysá nad Labem) budeme postupovat ve vzájemné spolupráci: třídní učitel – žák – výchovný poradce - metodik prevence - vedení školy - ostatní pedagogičtí pracovníci - zákonní zástupci.

Podle povahy příčin rovněž další mimoškolní instituce, např. pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče, lékaři a Policie ČR.

Zjišťování příčin školní neúspěšnosti žáka bude probíhat:

a) pozorováním jako diagnostickou metodou
b) diagnostickým rozhovorem s žákem a zákonnými zástupci
c) analýzou rozhovoru a formulováním možností náprav

Vyučující předmětu, ve kterém hrozí žákovi dlouhodobě neprospěch, **informuje výchovného poradce,** který navrhne další postup, který by mohl vést ke zlepšení situace, výchovný poradce

zváží vypracování plánu pedagogické podpory stupně 1 v rámci podpůrného programu, v případě, že nedojde k zlepšení a příčinou neúspěchu budou dosud neodhalené speciální vzdělávací potřeby žáka, bude žák odeslán do školského poradenského zařízení.

Pravidelně je na pedagogické poradě školy vyhodnocována situace ve vzdělávání žáků ohrožených školní neúspěšností a všichni jsou s ní seznámeni. V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni zákonní zástupci prostřednictvím třídních učitelů. Výchovný poradce v tomto případě projedná na následující třídní schůzce se zákonnými zástupci školně neúspěšných žáků studijní výsledky těchto žáků a navrhne možnosti řešení. V případě nepřítomnosti zák. zástupců na třídních schůzkách je vyzve k projednání ve škole. Výchovný poradce individuálně konzultuje studijní výsledky a jejich příčiny také se zletilým i nezletilým studentem, třídním učitelem a vyučujícím daných předmětů.

4. Řešení školní neúspěšnosti

V první řadě je nutné podrobit žáka kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole. Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb umožní nastavit vhodná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen zastavit svůj pokles výkonu a případně se vrátit mezi "školsky úspěšné žáky".

Možná opatření budou zvolena individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

1. Po **prvním čtvrtletí** třídní učitelé **písemně** informují rodiče žáků, kteří za toto čtvrtletí neprospívají (jsou hodnoceni známkou nedostatečný nebo dostatečný, ale vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový).

2. Podle zájmu je možné využít **individuální konzultaci žáka s výchovným poradcem** (případně rodičů, žáka a VP) - diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylu).

3. Pokud selže individuální podpora žákovi a ten je v prvním pololetí hodnocen nedostatečnou nebo je hodnocen dostatečnou a jeho vyučující vyhodnotí další vývoj jeho výkonů jako rizikový, nabízí se žáku a jeho zákonným zástupcům **podpůrný plán** (Podpůrný plán pro neúspěšné žáky je souhrn opatření nabízených žákům a jejich rodičům, který se podpisem všech stran stává pro všechny závazným).

Po uzavření pololetního hodnocení výsledků vzdělávání navrhnou třídní učitelé ve spolupráci s vyučujícími jednotlivých předmětů výchovnému poradci žáky pro podpůrný plán. Třídní učitel zajišťuje sezvání všech zainteresovaných ke společné úvodní schůzce, kde

jsou rodiče a žáci s plánem seznámeni a dojde k jeho podpisu. Po uzavření klasifikace na závěr školního roku je vyhodnocena jeho efektivita.

4**. Žáci s vysokou absencí** jsou velmi často ohroženi sklouznutím do školní neúspěšnosti: včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky - plán dostudování učiva a termíny dozkoušení, konzultace s žákem a rodiči, kde se domluví zvýšený dohled nad žákem.

5. Na závěr školního roku by měla být podpora vyhodnocena třídním učitelem.

Neúspěšnému (případně prospěchově slabšímu) žákovi bude doporučeno v rámci podpůrného programu:

a) individuální opakované vysvětlení učiva;
b) ověřování menšího objemu učiva po částech;
c) ověřování takovým způsobem a metodou, ve které je žák úspěšnější;
d) stanovení přesného data ověřování zadaného úseku učiva;
e) navržení časového plánu, který stanoví, která část učiva bude ve stanoveném časovém úseku zvládnuta;
f) zadání vždy konkrétní, stručné, srozumitelné, přiměřené schopnostem a možnostem žáka s přihlédnutím k případným speciálním vzdělávacím potřebám (stanoveno ŠPZ, lékařem)

Ve vyučovací hodině:

a) učitel věnuje žákovi zvýšenou pozornost, snaží se průběžně sledovat jeho činnost;

b) dává žákovi jasné a stručné pokyny;

c) ověřuje si, zda žák pochopil zadání, informaci, pokyn;

d) případně pomůže žákovi se začátkem práce a ujistí ho průběžně o správném postupu;

e) předem stanoví rozsah práce nutný k ohodnocení;

f) umožňuje používat názorné pomůcky, přehledy učiva, kalkulačku;

g) snaží se vhodným způsobem začlenit žáka do kolektivu, př. týmová spolupráce;

h) vede žáka k tomu, aby dokázal samostatně požádat o pomoc, pokud si neví rady.

Ověřování znalostí a pochopení učiva může probíhat:

i) ústní formou - frontálním opakováním, ústním zkoušením, formou referátu… (na základě domluvy s vyučujícím);

j) písemným prověřováním znalostí - kontrolou sešitů, pracovních sešitů a pracovních listů (na základě domluvy s vyučujícím).

Při ověřování učiva:

a) učitel stanoví přesné a přiměřené požadavky;
b) stanoví přesný objem učiva, který bude hodnocen;
c) bude probíhat důsledná kontrola zadaných domácích úkolů.

Zlepšení školních výsledků žáka je společným cílem vyučujících, žáků a jejich zákonných zástupců. Všichni společně se proto musí důsledně podílet na předem společně stanovených postupech.

Důležitost domácí přípravy

Domácí příprava je součástí každodenní přípravy žáka na vyučování. Navazuje na vzdělávání ve škole a je zaměřená na procvičení probraného učiva.

Cílem domácí přípravy je:

a) procvičování probraného učiva;
b) ověření si své úrovně pochopení učiva;
c) rozvoj schopnosti samostatně pracovat;
d) doplnit si zameškané učivo.

5. Závěr

Pokud se podaří podpořit žáky tak, aby nebyli školsky neúspěšní a nepropadali, zamezí se i předčasným odchodům žáků ze středního vzdělávání. **Opakování ročníku** je však nadále nutné při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření.

Vypracovala: PhDr. Vlasta Kočová, výchovný poradce
Mgr. Radka Sklenářová, metodik prevence

Schvaluje: Ing. Bc. Irena Mázlová, ředitelka školy